

Primorski dnevnik

Poština plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

Cena 150 lir

Leto XXXI. Št. 73 (9075)

TRST, nedelja, 30. marca 1975

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerkljimi, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni »Doberdoba« v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni »Slovenija« pod Vojškim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužnji Evropi.

Po zavrnitvi slovenščine

Končala se je dobrih šest mesecev trajajoča bitka za uveljavitev pravice slovenskih svetovalcev, da lahko v svetih, v katere so izvoljeni, govorijo v svojem materinem jeziku. Končala se je brezuspešno in v tržaškem občinskem svetu, v tržaškem pokrajinskem svetu in v svetu dežele Furlanije-Juljske krajine bodo slovenski svetovalci morali še naprej govoriti v italijanski. Pri vseh odločitvah glasovanjih je namreč prevladala demokristjanska teza o sicer načelni nespornosti te pravice, da pa je treba prej vprašati Rim za mnenje in da je potreben poseben, izreden zakon, ki bo to pravico opredelil.

Vendar vsa glasovanja niso bila enaka in je še zlasti v tržaški pokrajini prišlo do izrazitejših povezav naprednejših in bolj odprtih stališč, saj so za popravek 12. člena pravilnika pokrajinskega sveta skupno in enotno glasovali svetovalci KPI, PSI in Slovenske skupnosti. S tem se je ustvarila enotnost, ki ne odgovarja več logiki leve sredine ali grupiranja strank za oblast, temveč logiki pravilnega zastavljanja in reševanja enega izmed načelnih vprašanj, kot je odnos do slovenske narodnostne skupnosti.

Zanimivo je tudi dejstvo, da se ni glasovalo o prepovedi, da nihče (če seveda izvenzemsko) ne govori v italijanskem jeziku, katere vpliv pa je v tem primeru neznaten) ni odkrito nasprotoval zahtevi slovenskih svetovalcev. Prav obratno. Liberalci so bili načelno zelo odprti in so podčrtali zanimivo stališče liberalne internacionale, ki ga je sprejela pod predsedstvom Malagodijs, in ki govori o globalni zaščiti vseh manjšin, ne oziirajoč se na njih številčno težo. Podobne ugotovitve lahko veljajo za socialdemokrate in celo za republikance. KD glede načelne pristopa stalno govori o lastnih odločitvah in o pravičnosti vsakega človeka, da govori svoj materin jezik.

Vsem tem načelnim izjavam naključno so torej prevladali drugačni razlogi, ki so izven načelne reševanja manjšinskega vprašanja. Vendar pa je to dejstvo samo po sebi važno, saj pravi o spremembi v ozračju, ko se večina demokratskih strank mora o pravice, zakaj ne pristajajo na zahtevo Slovencev, ko morajo to svoje stališče utemeljevati in iskati vse mogoče razloge in pretveze, ne pa, kot je bilo v preteklosti, da se je zanimalo slovenskih pravico zdelo nekaj prirodnega in za kar ni bilo treba izgovarjati besede.

Končno pa ima tudi samo glasovanje svoj pomen. Glasovalo se je »za« ali »proti«. Tokrat se je »proti«, prav lahko pa se bo v prihodnosti »za«, kar je vse odvisno od razmerja sil in politične dobre volje. Dejstvo je namreč, da so glasovanja že po svoji priložnosti potrdila trditve, da lahko in da morajo o vsej tej problematiki odločati krajevne ustanove same, brez tuje osrednjosti oblasti in da je sklicevanje na Rim samo izgovor, ker se tu, v Trstu, ne morejo ali ne držejo odločiti. V ospredju je bilo vprašanje avtonomije krajevnih ustanov, ki ne more biti samo finančna, temveč je zelo važno dejstvo, ki ga krašansko demokracijo privede do tega, da se je javno sklicevala na Rim in s tem preprečila uveljavitev slovenskega jezika v javnosti. Očitno se KD boji lastne desnice v Trstu, še bolj pa rimskih reakcij. Predvsem pa špekulira

z mednarodnimi odnosi in novim zavojem gladice okrog plovke, kot je slikovito povedal tajnik tržaške KD Dario Rinaldi, ko je skušal ovreči obtožbe, da se glede manjšinskega vprašanja v zadnjem času ni naredilo nič bistveno novega.

Rinaldi pravi, da je treba sedaj mirno pluti, ničesar ne smemo narediti, kar bi motilo mirno vožnjo, ker z rešitvijo večjih stvari ustvarja novo ozračje in bo tokrat ladja ponovno naglo zaobrnila, kot je bil v preteklosti primer s Hreščakom. Vendar pa se v isti sapi tudi zanika veljavnost londonskega sporazuma, oziroma veljavnost mednarodne manjšinske zaščite, o kateri je bilo med razpravo o pravici do rabe slovenskega jezika toliko govora. Zanika se njena praktična vrednost, še zlasti pa se za prihodnost o njej ne govori več, kot da po tej »zaobrnitvi okrog plovke« nekaj takega sploh več ne bo prisotno, da te zaščite ne bo več. Zato je tudi podčrtovanje notranjega demokratičnega razvoja in trditve, da je manjšinska zaščita povezana izključno z notranjim razvojem, v očitni opreki — pa čeprav ne vedno izrečni — z mednarodno zaščito.

V praksi pa smo pričali poskus, da pride memorandum z zadržanjem oblasti v pozabo brez hrupnih in nesimpatičnih posegov. Dejstvo je, da se mešani italijansko-jugoslovanski odbor ni sestel že dobro leto, oziroma, da sta bili preskočeni že dve zasedanji in bo po vsej verjetnosti v kratkem še tretje. To pa je že poskus ukinitev memorandum.

V tem, kot tudi v drugih primerih, pa se je izkazalo, kako je važno, da manjšina uživa tudi mednarodno zaščito, čeprav je narodnostna skupnost sestavni del demokratskega razvoja družbe, v kateri živi in dela. Zato se tudi v našem primeru slovenska narodnostna skupnost v Italiji nikakor ne more odpovedati mednarodni zaščiti, ki izhaja iz pogodb in drugih mednarodnih instrumentov.

BOGO SAMS

ZAKONSKE FORMALNOSTI ZA PRIHODNJE VOLITVE

Odlok o volitvah v Uradnem listu

Objavljeni predpisi o vpisu 18-letnikov v volilne sezname

RIM, 29. — Uradni list je danes objavil vladni zakonski odlok od 28. marca, ki določa dneve in pravila državljanov, ki so ali bodo dopolnili 18. leto starosti do konca letošnjega leta, morajo občne vpisati v volilne sezname tudi po objavi skidanja volitev, toda najkasneje v 11 dneh po uradnem sklicanju. Zakonski odlok, ki stoji v veljavo jutri, bo sedaj romal v parlament, ki ga mora potrditi najkasneje do 29. maja.

Ponovna pogajanja vlada - sindikati o pokojninah

RIM, 29. — Tudi v prihodnjem tednu bo sindikalna dejavnost zelo živahna. Sindikati so se pripravili, da nadaljujejo pogajanja z vlado o povišanju minimalnih pokojnin, položaju v obratih Fiat in o povi-

VRATOLOMEN BEG THIEUJEVIH VOJAKOV S SEVERNEGA DELA JUŽ. VIETNAMA

Osvobodilne sile sprožile odločilen napad na kolaboracionistične postojanke v Danangu

Številni mestni predeli že osvobojeni s pomočjo civilnega prebivalstva Prekinjen zračni most med Danangom in Saigonom - Ford sklenil poslati v Vietnam štiri vojaške ladje za evakuacijo beguncev - Šef kamboškega režima Lon Nol pripravlja »diplomatski obisk« v tujino

SAIGON, 29. — Oborožene sile časne revolucionarne vlade so danes zjutraj napadle z več strani kolaboracionistične postojanke v Danangu ter zavzele številne mestne predel. Kot poroča tiskovna agencija ZRV, so osvobodilne sile napadle poveljstvo prvega armadnega zbora, nekatere topniške postojanke, informacijski center, letališča Dananga in Muoc Mana, vojaško pristanišče Dananga in številne druge vojaške postojanke v mestu. Agencija dodaja, da se je prebivalstvo množično pridružio osvobodilnim silam ter pomagalo v napadih na Thieujeve oddelke. Za stavo osvobodilnih sil plačalo v raznih predelih mesta, iz katerih so kolaboracionistične sile zbežale. Okrog 2.000 moških vojaške akademije se je z orožjem pridružio osvobodilnim silam.

Vesti, ki s težavo prihajajo v Saigon zaradi prekinitve telefonskih zvez, v bistvu potrjujejo, da so se boji v mestu prenehali in da imajo osvobodilne sile praktično proste roke ter da Thieujeva vojska ni sposobna, da bi se jim upirala. Glavna skrb kolaboracionistov je sedaj najti letalo ali ladjo, ki bi jih pripeljala na varno. Pri tem pa vojski ne izbirajo sredstev: očitno poročajo o streljanju na civiliste in o nasilju proti beguncem, ki bi prav tako želeli zapustiti Da Nang.

Zračni most, ki so ga organizirali

Po prekinitvi zračnega mostu je sedaj mogoče zapustiti Danang samo z ladjami. To je med drugimi storil sam poveljnik prve vojaške regije, general Ngo Quang Trong. Saigonski radio je sporočil, da je general to storil iz varnostnih razlogov in sedaj z ladje, ki je zasidrana nedaleč od obale, vodi operacije svojih sil v Danangu.

S sklepom, ki bo verjetno sprožil veliko polemik, je danes ameriški predsednik Ford naročil obrambnemu ministru Schlesingerju, naj pošlje v Danang štiri vojaške ladje, ki naj bi pomagale pri evakuaciji civilnega prebivalstva. Ladje bodo poslali iz ameriške mornariške baze Subic Bay na Filipinih. V vladnih krogih so poudarili, da ima operacija zgolj humanitarne namene in da se ameriški vojski, ki se bodo udeležili operacije, ne bodo spustili v boje. Prav zaradi tega naj bi sklep Bele hiše ne kršil zakona, s katerim je kongres prepovedal pošiljanje ameriških vojsk v Indokino. Ni pa rečeno, da se bo kongres zadovoljil s to razlago: nasprotno je pričakovati, da bo Fordov sklep še bolj zaostрил polemiko, ki vlada med parlamentom in Belo hišo glede Indokine.

Saigonske sile so medtem v zadnjih urah zapustile tudi Qui Nhon, glavno mesto obalne pokrajine Binh Dinh, kakih 250 kilometrov južno od Dananga. Vojski so zapustili mesto brez boja kljub pozivu vojaških oblasti, naj ostanejo na svojih mestih. Prav tako so sile ZRV vzpostavile nadzorstvo nad mesti Hoi An, kakih 40 km južno od Dananga, in Bong Son, kakih 200 km bolj na jugu. Obe mesti štejeta približno 50 tisoč prebivalcev.

Dnevnik »New York Times« medtem v dopisu iz Saigona poroča, da so kolaboracionistične čete v zadnjih dveh tednih prepustile sovravniki za več kot eno milijardo dolarjev ameriškega orožja. Pri begu iz severnih pokrajin Južnega

Vietnama so Thieujevi vojski zapustili na stotine topov, tankov in kamionov, več deset letal in helikopterjev ter ogromno količino municije. List tudi ugotavlja, da je zaradi takega položaja še bolj nesmiselna zahteva predsednika Forda, naj bi dali Saigonu dodatno vojaško pomoč za 522 milijonov dolarjev orožja, ko pa so saigonske čete v komaj dveh tednih zgubile dvakrat toliko vojaškega materiala.

O sedanjem položaju v Vietnamu je dala danes daljšo izjavo zunanja ministrica časne revolucionarne vlade Nguyen Thi Binh, ki je poudarila, da ameriška in saigonska vlada že več kot dve leti nenehno kršita pariške sporazume o Vietnamu, in sicer bodisi določbe, ki zadevajo vojaške probleme, kot tudi one, ki se tičejo političnih vprašanj.

Tudi v sosednji Kambožji se je položaj kolaboracionistov v zadnjih urah še poslabšal. Sihanukove čete so polastile novih obrambnih postojank ter so sedaj nastanjene v

VČERAJ DOPOLDNE V BELEM DVORU NA DEDINJU

TITO SPREJEL GENERALNEGA TAJNIKA KPI BERLINGUERJA

Razgovor o mednarodnem položaju in dejavnosti komunističnih partij v Evropi

(Od našega dopisnika)

BEograd, 29. — Predsednik Zveze komunistov Jugoslavije Josip Broz Tito je sprejel danes dopoldne v Belem dvoru na Dedinju glavnega tajnika italijanske komunistične partije Enrica Berlinguerja, ki je prisel v Beograd iz Dubrovnika, kjer je bil na krajšem oddihu. Tito se je z Berlinguerjem zadržal v daljšem prijateljskem razgovoru. Kot poroča Tanjug, sta izmenjala misli o sedanjem položaju v svetu in o njegovem vplivu na razmere v Evropi, posebno pozornost sta posvetila položaju na Sredozemlju in Bliznjem vzhodu.

Predsednik Tito in glavni tajnik KPI Berlinguer sta razpravljala tudi o dejavnosti komunističnih partij v Evropi in o njihovem od-

piranju proti socialističnim in drugim demokratičnim silam v iskanju rešitev za mir, varnost in sodelovanje. Podprla sta prizadevanja in napore vseh naprednih sil, ki so naravnani v smeri mira v Evropi. Potrdila sta pozitivne težnje v razvoju odnosov med komunističnimi partijami in drugimi evropskimi naprednimi silami in pri tem naglasila, da morajo komunisti še naprej vlagati napore v tej smeri.

Glavnega tajnika KPI Berlinguerja je spremljal član CK KPI in načelnik mednarodnega oddelka CK KPI Sergio Segre, z jugoslovanske strani pa sta so razgovora udeležila tudi tajnik izvršnega komiteja Stane Dolanc in tajnik v izvršnem komiteju Aleksandar Grlić.

Po razgovorih je predsednik Tito priredil kosilo v čast glavnega tajnika KPI Berlinguerja. Poleg tistih, ki so sodelovali v razgovorih, so bili na kosilu tudi predsednik Zveze komunistov Srbije dr. Tihomir Vlaškalić, član izvršnega komiteja Dobrovo Vidić in načelnik partijskega mednarodnega oddelka Vladislav Obradović.

V. B.

Končno zasedanje jugoslovansko-egiptovskega mešanega odbora

BEograd, 29. — Končalo se je deseto zasedanje jugoslovansko-egiptovskega mešanega odbora za gospodarsko sodelovanje. Sposredniška odbora, član zveznega izvršnega sveta Radovan Pantović in egiptovski minister za gospodarsko sodelovanje dr. Taher Amin, sta danes podpisala dokument o zasedanju. Na njem so obravnavali vprašanje blagovne menjave, možnosti za nadaljnji napred industrijskega sodelovanja in za sodelovanje jugoslovanskega gospodarstva v projektih novega egiptovskega načrta gospodarskega razvoja. Pantović in Amin sta v priložnostnih izjavah naglasila, da so pogovori na zasedanju mešanega odbora potekali v konstruktivnem in prijateljskem vzdušju in da so pokazali enotno stališče, da so še širše možnosti za nadaljnji napred vseh oblik gospodarskih odnosov med dvema prijateljskima državama.

Egiptovskega ministra za gospodarsko sodelovanje dr. Amina je v Beogradu sprejel tudi predsednik Zveznega izvršnega sveta Džemal Bijedjić, egiptovski funkcionar pa je vodil razgovore tudi s članom ZIS in predsednikom zveznega od-

bora za gospodarsko sodelovanje z deželami v razvoju Stojanom Andovom.

Še ena žrtev tragicne nesreče v reški bolnišnici

REKA, 29. — Huda nesreča v porodniškem oddelku reške klinike pri kateri je včeraj ponoči izgubilo življenje 24 novorojenčkov, je zahtevala še eno žrtev. Danes je v bolnišnici umrla deklica Zora. Ostali trije novorojenčki, ki so preživeli tragedijo, so v zelo resnem stanju in zdravniki pravijo, da je zelo malo upanja, da bodo ostali živi.

Na Reki so imeli danes dan žalovanja. Zaprtje so bile vse trgovine in javni lokali. Kot poročajo, bo pogreb 25 novorojenčkov morda v ponedeljek. Medtem se nadaljuje preiskava o vzrokih požara, ki je povzročil tragicno smrt otročkov. Preiskovalna komisija, ki proučuje vzroke požara je noč objavila sporočilo, v katerem poudarja, da so ugotovili, da je požar nastal zaradi okvare na električni napravi na infrardeče žarke za ogrevanje prostora, kjer so bili nastanjeni novorojenčki. Preiskava izključuje možnost eksplozije in pravi, da je požar izbruhnil iz naprave, ki je nameščena na stenah sobe in ki mora vedno delovati, da zagotovi nespremenljivo temperaturo v prostoru, v katerem so novorojenčki. Ugotovili so tudi, da sestra, ki je bila tisto noč v službi v oddelku za novorojenčke, ni bila na svojem mestu. Ko je zvedela, kaj se je zgodilo, jo je prejel živčni zlom in leži sedaj v bolnišnici v hudem stanju. Zato jo preiskovalci niso mogli še zaslišati. Preiskovalna komisija nadaljuje s svojim delom.

O razvoju sodelovanja med Portugalsko in SFRJ

Razgovori jugoslovanskega veleposlanika v Lizbonu

LIZBONA, 29. — Jugoslovanski veleposlanik na Portugalskem Milan Stokajović je te dni obiskal več višnih članov vodstva gibanja obojestranskih sil in portugalske vlade. Stokajović se s med drugim sprejeli ugledni član sveta revolucije admiral Rosa Coutinho, minister brez listine in glavni tajnik portugalske komunistične partije Alvaro Cunhal, minister za informacije fregatni kapitan Jesuinho in državni tajnik v zunanjem ministrstvu Jorge Campinos, ki je tudi eden od prvakov socialistične stranke.

Kot poroča Tanjug, je na teh srečanjih tekle besede v glavnem o različnih možnostih za razvoj jugoslovansko-portugalskega sodelovanja, poleg tega pa so portugalski funkcionarji pojasnili svoje poglede na najnovejši politični razvoj v državi.

Waldheim pride v Rim

RIM, 29. — Glavni tajnik združenih narodov Kurt Waldheim prispe v sredo, 2. aprila v Rim, kjer bo predsedoval sestanku predstavnikov raznih teles OZN v Evropi in načelnikov organizacij OZN v evropskih prestolnicah. Ob tej priložnosti se bo Waldheim v četrtek sestel z italijanskim zunanjim ministrom Rumorjem.

Sadat: 5. junija obnovev plovbe po Sueskem prekopu

KAIRO, 29. — Egiptovski predsednik Sadat je napovedal, da bo Sueski prekop spet odprt za plovbo 5. junija letos, se pravi na dan osme obletnice začetka arabsko-izraelske petdesetne vojne junija 1967, ki je povzročila zaprtje kanala.

Vest je objavila egiptovska tiskovna agencija MEN v poročilu o govoru, ki ga je imel predsednik Sadat v parlamentu. Sadat je ob tej priložnosti tudi napovedal, da bo Egipt za tri mesece podaljšal mandat mirovnih sil OZN na Sinaju.

Srečanje med jugoslovanskim predsednikom Titom in generalnim tajnikom KPI Berlinguerjem

Oborožene sile časne revolucionarne vlade so sprožile odločilen napad na Danang, drugo največje mesto Južnega Vietnama in še zadnji kraj v severnem predelu države, ki je še bil v rokah Thieujeve kolaboracionistične vojske. Številni predeli mesta so bili že osvobodjeni, tudi s pomočjo prebivalstva, ki se je pridružio osvobodilnim silam. Ameriški predsednik Ford pa je medtem sklenil poslati v Danang štiri vojaške ladje, ki naj bi pomagale pri evakuaciji beguncev.

DANES

To bi utegnili pomeniti začetek novega direktnega vojaškega posredstva ZDA v Indokini, in to kljub sklepu kongresa, da prepove pošiljanje ameriških vojaških sil v Vietnam.

Zaostre se tudi pritisk »rdečih Kmerov« na kamboško prestolnico

Phnom Penh. Šef kolaboracionističnega režima Lon Nol je sklenil, da gre v prihodnjih dneh na »diplomatski obisk« v tujino; le malokdo verjame, da se bo kdaj vrnil v Phnom Penh. Jugoslovanski predsednik Tito je včeraj sprejel v Belem dvoru na Dedinju generalnega tajnika KPI Berlinguerja, ki se je v prejšnjih dneh mudil na oddihu v Dubrovniku. Razgovor je bil posvečen pregledu mednarodnega položaja in dejavnosti komunističnih partij v Evropi.

V PONEDELJEK, 7. APRILA, PRVO ZASEDANJE NA NABREŽINSKEM ŽUPANSTVU

KONČNO BODO UMETILI KRAŠKO GORSKO SKUPNOST

Večina predstavnikov skupnosti je Slovencev - Politično razmerje sil - Že na prvem zasedanju volitve predsednika

V teh dneh so prešli svetovalci kraške gorske skupnosti od dežele uradno obvestilo, da bo prvo ustanovno zasedanje v dvorani devinskega nabrežinskega občinskega sveta v ponedeljek, 7. aprila, ob 18. uri. S tem sklicanjem je narejen zadnji korak za umestitev gorske skupnosti ki se zlasti zanima Slovence, saj zajema področje tržaške in goriske pokrajine, ki je stajeno naseljeno s slovenskim prebivalstvom in je v gorski skupnosti tudi velika večina slovenskih predstavnikov.

V gorsko skupnost so že imenovali svoje predstavnike vse zainteresirane občine, tako da je politično-struparska sestava kraške gorske skupnosti naslednja: KPI 17, PSI 8, Slovenska skupnost 1, KD 14 in MSI 1. Skupno 49 svetovalcev.

Na prvem zasedanju bodo najprej izvolili začasno tričlansko predsedstvo, nato bodo preverili pravilnost izvolitve vseh zastopnikov, sledile bodo volitve predsednika gorske skupnosti in volitve izvršnega odbora. Prvi akti so povsem formalnega značaja, izvolitve predsednika in odbora pa je seveda politični akt, ki odgovarja tudi usmeritvi gorske skupnosti in koalicijski sil, ki jo upravlja.

Trenutno je znano, da so se o gorski skupnosti že razgovarjala pokrajinska tajništva KPI in PSI Trsta in Gorice in da so se na teh sestankih v štirih že dogovorili za načelni program gorske skupnosti. Slovenska skupnost je o tem že razpravljala in je pripravljena za širše sodelovanje, kaj točnejšega in uradnejšega pa ni znano tudi zato, ker je tudi v primeru SR potreben dogovor med Trstom in Gorico. KPI je svoje stališče povedala na zadnjih kongresih v Trstu in v Gorici, kjer se je izrekla za »odprto« gorsko skupnost, kar pomeni za skupnost, v kateri ne bi bila vnaprejšnje ustvarjena trdna koalicija, temveč bi bila odprta za prispevek vseh na osnovi čim bolj ustreznega programa.

V nedeljo, 6. aprila v Zagradcu zborovanje bivših borcev NOB

V okviru proslav ob 30-letnici osvoboditve prireja pokrajinski odbor ANPI v nedeljo, 6. aprila, večer zborovanje bivših borcev in aktivistov v Zagradcu v zgornji občini.

Dopoldne ob 11. uri bo najprej na Opčinah pri spomeniku komemoracija 71 talcev z govori in polaganjem vencev.

Zborovanje v Zagradcu se bo pričelo ob 15. uri z govori in nadaljevalo s kulturnim sporedom, ki ga bodo izvajali Tržaški partizani.

ZA NOVO INDUSTRIJSKO PODROČJE

V OSAPSKI DOLINI BODO ZAROPOTALI BULDOŽERJI

Vladni komisariat bo finansiral dela v višini ene milijarde lir

V najkrajšem času bodo buldožerji zarili v zemljo v Osapski dolini, pod štramarjem, kjer bodo uredili prostor za namestitev industrijskih obratov. Delo, ki bo stalo eno milijardo lir, bo opravilo — po dražbi EZIT — podjetje IMES iz Bologne.

Področje, ki ga EZIT namerava pripraviti za namestitev industrijskih obratov, je v srednjem delu Osapske doline, med državno cesto št. 15 Ulico Flavio in novo prečno cesto, ki od tunela pod štramarjem vodi na miljsko cesto. Dela bodo zajela tudi nekatera zemljišča nad tem področjem.

Računajo, da bo moralo podjetje IMES za pripravo teh zemljišč v industrijske namene premakniti nad 400 tisoč kubičnih metrov zemlje. Po izdanih načrtih naj bi dela zaključili še pred jeseni. Stroške, ki so v zadnjih časih narasli od 775 milijonov na eno milijardo, bo v celoti kriil vladni komisariat iz svojih sredstev.

POJASNILO

»Gospodarstvo« je v svoji zadnji številki z dne 28. marca t. l. objavilo naslednje »Pojasnilo«:

V založbi »Zaliv« (Kosovelove knjižnice v Trstu) je t. dni izšla brošura z naslovom »Edvard Kocbek — pričevalec časa«, ki sta mu po poklonila avtorja (Boris Pahor in Alojz Rebula) ob njegovi 70-letnici. Kakor na posameznih zvezkih same revije »Zaliv«, tako je zdaj tudi na brošuri spisek Slovencev, ki so prispevali za njen nastop.

Nekateri izmed njih (imena niso navedena, op. P. d.) so uredništvo »Gospodarstva« zaprosili, naj bralcem in slovenski javnosti pojasni, da so prispevali za natis brošure v prepričanju, da gre zgolj za počastitev Edvarda Kocbeka kot knji-

Vsem vašanom in organizacijam iz Lonjerja, ki so v nedeljo, 23. t. m., s slovesno proslavo ob 30-letnici napada fašistične Colottijeve drhali na vas počastili spomin treh padlih partizanov vojskovec in našega moža in očeta, aktivista Andreja Pertota, se žena Santina in sinovi z družinami iskreno zahvaljujejo.

ski pevski zbor pod vodstvom dirigenta Oskarja Kjudra in recitatorji. Sledila bo prosta zabava s tradicionalnim partizanskim gozdom. Delovalci bodo tudi kiosk.

Mladina bo na predvečer na kraju zborovanja prižgala kres.

Mestni protifašistični odbor za proslave 30-letnice osvoboditve

Razumljivo je, da se bo v proslavo 30-letnice osvoboditve Trsta vključili tudi mestni protifašistični odbor, ki združuje slovenske in italijanske demokratske stranke, borbeške in druge organizacije. Prav o konkretnih pobudah v tem smislu bo mestni protifašistični odbor razpravljal na svoji torkovi seji, ko bo na dnevnem redu tudi vpra-

šanje množične peticije državnim oblastem za strožji nastop proti fašističnemu izživanju in spoštovanje obstoječih zakonov, za katerega so dale pobudo milanske demokratične organizacije.

Sestanek članov mestnega protifašističnega odbora bo v torek ob 19. uri, v sedežu pokrajinskega združenja katoliških delavcev (ACLI) v Ul. sv. Frančiška 4.

● **KPI po 14. kongresu** je tema javnega zborovanja, ki bo v četrtek, ob 20. uri, v Ljudskem domu v Ul. Madonnina 19. Poročala bosta pokrajinski tajnik Giorgio Rossetti in predsednik slovenske komisije KPI Boris Iskarič.

● **Opoldne 19. aprila** zapade rok za predložitev prošnje za suplenec v občinskih vrstah za prihodnje šolsko leto. Interesentne bodo prejele vse informacije v občinski palači, soba št. 107, VI. oddelek, med 11. in 12.30.

V torek bo tržaški občinski svet pričel ponovno z rednim delom, katerega je prekinil zaradi počitnice. Na dnevnem redu bodo nekatera važna vprašanja in predvsem nov finančni načrt ter nov načrt del, ki jih bo občina izvršila v prihodnjih letih. Na tak način bodo temeljito preuredili načrt, ki je zaradi finančne krize, ki je še zlasti zajela krajevne ustanove, neuresničljiv.

O novem, skrčenem, načrtu so že razpravljali pokr. tajniki strank, pred torkom pa ga bo ponovno poglubil občinski odbor, ki se mora dogovoriti še za razne podrobnosti. Novi načrt temelji na razdelitvi sredstev iz deželnega proračuna, oziroma na novem zakonu, ki ga je v tej zvezi sprejela država, kot tudi na kreditnih možnostih, ki so se v zadnjem času nekoliko spostile.

Dežela je za potrebe krajevnih ustanov predvidela 10 milijard lir, od katerih bo po kriterijih, ki jih predvideva zakon, odpadlo 1.557 milijonov lir na tržaško občino, 344 milijonov na pokrajino, 83 milijonov na miljsko, 58 na devinsko-nabrežinsko, 14 na dolinsko in 7 na repenbavrsko.

Tržaški občinski svet bo na torkovi seji poleg tega verjetno razpravljal tudi o narodnem spomeniku-muzeju

Režarne, ki je bil ustanovljen z vladnimi ukrepi, katerega pa mora sedaj formalno ustanoviti tudi tržaška občinska uprava. O okvirnem sklepu se je že soglasno izrekla ustrezna komisija, tako da bo ta sklep v torek predložil novi odbornik za kulturo socialdemokrat Giorgio Cesare. Okvirni sklep predvideva imenovanje ravnatelja, upravnega sveta in sestavo pravilnika, kot tudi finančno plat teje vprašanja. S tem se bo pričel konkretni postopek ustanavljanja muzeja, medtem ko material za muzej že zbirajo in pripravljajo ustrezno dokumentacijo.

Te priprave so seveda samo del priprave za otvoritev Režarne, ki v znatni meri zavisi od splošnega razvoja in od možnosti, da pride ob tej priložnosti v Trst predsednik republike Leone.

Zahteve delavcev za zdravstveni konzorcij

Delegacija predstavnikov tovarniških svetov podjetij GMT, PAMAR, TAURUS, VM, DURISSINI, SAIFAC in MECCANOPELRO je bila 28. marca na županstvu in šefu kabineta izročila protestno resolucijo, v kateri zahtevajo ustanovitev in začetek delovanja zdravstvenega konzorcija ter odobritev zadevnega pravilnika, upoštevajoč predloge sindikalnih organizacij. Delegacijo je sprejel šef kabineta, ker je bil župan odsoten. Člani delegacije so zahtevali razgovor z županom in so opozorili, da bodo delavci začeli sindikalno akcijo, če ne bo vprašanje zdravstvenega konzorcija v kratkem rešeno.

Trčenje v parkiran avto nedaleč od Devina

Zadelo se mu je, da se je sicer ustavljen avtomob premaknil, ravno ko ga je prehitel. Tedaj je izgubil nadzorstvo nad vozilom in s svojim fiatom 128 treščil v drugi fiat 128, ki je bil parkiran na drugi strani ceste.

Zgodilo se je Tržčanu Francescu Agnelliju iz Ulice San Nicolò 32 na državni cesti med Devinom in Sestjanom, ko se je vračal proti domu. V nesreči, prav pred »Bar biancos«, se je Agnelli močno udaril v glavo in verjetno zlomil prst na levi roki. Očividci, ki so mu prišli na pomoč, so ga odpeljali v bolnišnico, kjer bo na ortopedskem oddelku okrevaj v mesecu dni. Parkiran avto, v katerega je treščil,

Revenvenuti in uradnica Annamaria Briolini, učitelj Isidoro Stofa in učiteljica Luisa Battilana, upokojenec Valerio Paolotti in upokojenka Antonia Mattion; uradnik Francesco Zigon in gospodinja Cristina Petelin, univ. asistent dr. Ermanno Pitacco in uradnica Carla Pividori, prist. delavec Dario Grisancich in uradnica Daniela Clar, risar Silvano Beacovich in študentka Sandra Guarnier, finančni stražnik Francesco Tedesco in gospodinja Fiorella Te-

desco, pomorski strojnik Bruno Zaccaria in učiteljica Claudia Marsilio, sofar Renato Ongaro in gospodinja Pietrina Gratton, finančni stražnik Salvatore Aiello in trg. pomočnica Stefania Sogno, finančni stražnik Cataldo De Franco in študentka Francesca Santeli, uradnik Roberto Salandra in gospodinja Silvana d'Argento, častnik JV Guido Iob in uradnica Rosalia Mango, mehanik Walter Savarin in gospodinja Ariella Ferluga, pristaniški delavec Ettore Erbis in gospodinja Gisella Debernardi, učitelj Dora Leghissa in učiteljica Gianna Bovani, mehanik Franco Donolato in trg. pomočnica Mirta Demarchi, uradnik Dario Pedrocchi in uradnica Rosanna Furlani, uradnik Olivio Crosilla in uradnica Fulvia Vascotto, tiskar Mauro Odino in otroška vrtnarica Ornella Turk, sofar Silvio Russo in uradnica Mirella Siciliano, inženir Bogdan Petelin in uradnica Gabriella Andlovec, delavec Roberto di Lernia in gospodinja Marina Carbone, kopalniški mojster Gino Stenta in učiteljica Liliana Marcusa, uradnik Ivan Radovic in trg. pomočnica Alessana Busletta, častnik mestne straže Dino Paccanaro in uradnica Franca Capparotto, univ. študent Livio Mas-

desco, pomorski strojnik Bruno Zaccaria in učiteljica Claudia Marsilio, sofar Renato Ongaro in gospodinja Pietrina Gratton, finančni stražnik Salvatore Aiello in trg. pomočnica Stefania Sogno, finančni stražnik Cataldo De Franco in študentka Francesca Santeli, uradnik Roberto Salandra in gospodinja Silvana d'Argento, častnik JV Guido Iob in uradnica Rosalia Mango, mehanik Walter Savarin in gospodinja Ariella Ferluga, pristaniški delavec Ettore Erbis in gospodinja Gisella Debernardi, učitelj Dora Leghissa in učiteljica Gianna Bovani, mehanik Franco Donolato in trg. pomočnica Mirta Demarchi, uradnik Dario Pedrocchi in uradnica Rosanna Furlani, uradnik Olivio Crosilla in uradnica Fulvia Vascotto, tiskar Mauro Odino in otroška vrtnarica Ornella Turk, sofar Silvio Russo in uradnica Mirella Siciliano, inženir Bogdan Petelin in uradnica Gabriella Andlovec, delavec Roberto di Lernia in gospodinja Marina Carbone, kopalniški mojster Gino Stenta in učiteljica Liliana Marcusa, uradnik Ivan Radovic in trg. pomočnica Alessana Busletta, častnik mestne straže Dino Paccanaro in uradnica Franca Capparotto, univ. študent Livio Mas-

desco, pomorski strojnik Bruno Zaccaria in učiteljica Claudia Marsilio, sofar Renato Ongaro in gospodinja Pietrina Gratton, finančni stražnik Salvatore Aiello in trg. pomočnica Stefania Sogno, finančni stražnik Cataldo De Franco in študentka Francesca Santeli, uradnik Roberto Salandra in gospodinja Silvana d'Argento, častnik JV Guido Iob in uradnica Rosalia Mango, mehanik Walter Savarin in gospodinja Ariella Ferluga, pristaniški delavec Ettore Erbis in gospodinja Gisella Debernardi, učitelj Dora Leghissa in učiteljica Gianna Bovani, mehanik Franco Donolato in trg. pomočnica Mirta Demarchi, uradnik Dario Pedrocchi in uradnica Rosanna Furlani, uradnik Olivio Crosilla in uradnica Fulvia Vascotto, tiskar Mauro Odino in otroška vrtnarica Ornella Turk, sofar Silvio Russo in uradnica Mirella Siciliano, inženir Bogdan Petelin in uradnica Gabriella Andlovec, delavec Roberto di Lernia in gospodinja Marina Carbone, kopalniški mojster Gino Stenta in učiteljica Liliana Marcusa, uradnik Ivan Radovic in trg. pomočnica Alessana Busletta, častnik mestne straže Dino Paccanaro in uradnica Franca Capparotto, univ. študent Livio Mas-

desco, pomorski strojnik Bruno Zaccaria in učiteljica Claudia Marsilio, sofar Renato Ongaro in gospodinja Pietrina Gratton, finančni stražnik Salvatore Aiello in trg. pomočnica Stefania Sogno, finančni stražnik Cataldo De Franco in študentka Francesca Santeli, uradnik Roberto Salandra in gospodinja Silvana d'Argento, častnik JV Guido Iob in uradnica Rosalia Mango, mehanik Walter Savarin in gospodinja Ariella Ferluga, pristaniški delavec Ettore Erbis in gospodinja Gisella Debernardi, učitelj Dora Leghissa in učiteljica Gianna Bovani, mehanik Franco Donolato in trg. pomočnica Mirta Demarchi, uradnik Dario Pedrocchi in uradnica Rosanna Furlani, uradnik Olivio Crosilla in uradnica Fulvia Vascotto, tiskar Mauro Odino in otroška vrtnarica Ornella Turk, sofar Silvio Russo in uradnica Mirella Siciliano, inženir Bogdan Petelin in uradnica Gabriella Andlovec, delavec Roberto di Lernia in gospodinja Marina Carbone, kopalniški mojster Gino Stenta in učiteljica Liliana Marcusa, uradnik Ivan Radovic in trg. pomočnica Alessana Busletta, častnik mestne straže Dino Paccanaro in uradnica Franca Capparotto, univ. študent Livio Mas-

desco, pomorski strojnik Bruno Zaccaria in učiteljica Claudia Marsilio, sofar Renato Ongaro in gospodinja Pietrina Gratton, finančni stražnik Salvatore Aiello in trg. pomočnica Stefania Sogno, finančni stražnik Cataldo De Franco in študentka Francesca Santeli, uradnik Roberto Salandra in gospodinja Silvana d'Argento, častnik JV Guido Iob in uradnica Rosalia Mango, mehanik Walter Savarin in gospodinja Ariella Ferluga, pristaniški delavec Ettore Erbis in gospodinja Gisella Debernardi, učitelj Dora Leghissa in učiteljica Gianna Bovani, mehanik Franco Donolato in trg. pomočnica Mirta Demarchi, uradnik Dario Pedrocchi in uradnica Rosanna Furlani, uradnik Olivio Crosilla in uradnica Fulvia Vascotto, tiskar Mauro Odino in otroška vrtnarica Ornella Turk, sofar Silvio Russo in uradnica Mirella Siciliano, inženir Bogdan Petelin in uradnica Gabriella Andlovec, delavec Roberto di Lernia in gospodinja Marina Carbone, kopalniški mojster Gino Stenta in učiteljica Liliana Marcusa, uradnik Ivan Radovic in trg. pomočnica Alessana Busletta, častnik mestne straže Dino Paccanaro in uradnica Franca Capparotto, univ. študent Livio Mas-

desco, pomorski strojnik Bruno Zaccaria in učiteljica Claudia Marsilio, sofar Renato Ongaro in gospodinja Pietrina Gratton, finančni stražnik Salvatore Aiello in trg. pomočnica Stefania Sogno, finančni stražnik Cataldo De Franco in študentka Francesca Santeli, uradnik Roberto Salandra in gospodinja Silvana d'Argento, častnik JV Guido Iob in uradnica Rosalia Mango, mehanik Walter Savarin in gospodinja Ariella Ferluga, pristaniški delavec Ettore Erbis in gospodinja Gisella Debernardi, učitelj Dora Leghissa in učiteljica Gianna Bovani, mehanik Franco Donolato in trg. pomočnica Mirta Demarchi, uradnik Dario Pedrocchi in uradnica Rosanna Furlani, uradnik Olivio Crosilla in uradnica Fulvia Vascotto, tiskar Mauro Odino in otroška vrtnarica Ornella Turk, sofar Silvio Russo in uradnica Mirella Siciliano, inženir Bogdan Petelin in uradnica Gabriella Andlovec, delavec Roberto di Lernia in gospodinja Marina Carbone, kopalniški mojster Gino Stenta in učiteljica Liliana Marcusa, uradnik Ivan Radovic in trg. pomočnica Alessana Busletta, častnik mestne straže Dino Paccanaro in uradnica Franca Capparotto, univ. študent Livio Mas-

desco, pomorski strojnik Bruno Zaccaria in učiteljica Claudia Marsilio, sofar Renato Ongaro in gospodinja Pietrina Gratton, finančni stražnik Salvatore Aiello in trg. pomočnica Stefania Sogno, finančni stražnik Cataldo De Franco in študentka Francesca Santeli, uradnik Roberto Salandra in gospodinja Silvana d'Argento, častnik JV Guido Iob in uradnica Rosalia Mango, mehanik Walter Savarin in gospodinja Ariella Ferluga, pristaniški delavec Ettore Erbis in gospodinja Gisella Debernardi, učitelj Dora Leghissa in učiteljica Gianna Bovani, mehanik Franco Donolato in trg. pomočnica Mirta Demarchi, uradnik Dario Pedrocchi in uradnica Rosanna Furlani, uradnik Olivio Crosilla in uradnica Fulvia Vascotto, tiskar Mauro Odino in otroška vrtnarica Ornella Turk, sofar Silvio Russo in uradnica Mirella Siciliano, inženir Bogdan Petelin in uradnica Gabriella Andlovec, delavec Roberto di Lernia in gospodinja Marina Carbone, kopalniški mojster Gino Stenta in učiteljica Liliana Marcusa, uradnik Ivan Radovic in trg. pomočnica Alessana Busletta, častnik mestne straže Dino Paccanaro in uradnica Franca Capparotto, univ. študent Livio Mas-

Na včerajšnjem republiškem tekmovanju glasbenih šol Slovenije je osvojil Črtomir Šiško, gojenec šole Glasbene matice v Trstu, v četrti kategoriji prvo mesto — najvišjo oceno 100/100. Konkurenca je bila ostra in tekmovalni pogoji so bili zelo zahtevni. V četrti kategoriji violinistov — dijaki stari od 16 do 19 let — je bila obvezna skladba preludi iz partite v E-duru Johana Sebastiana Bacha za violino solo. Šiško je v svojem tekmovalnem programu igral še dve krajši skladbi tržaškega skladatelja Pavla Merkuja in Tartinijev koncert v G-molu, ki predstavlja tudi za zrelega violinista dokaj tež oreh.

Črtomir Šiško je vse skladbe izvedel s tehnično izvirno igrjo, kar je za mladega violinista še pomembnejše, s posebnim poslušom za oblikovanje muzikalne vsebine, kar pa je še resnično trčna baza za nadaljnjo uspešno pot mladega glasbenika.

Šiškoju iskreno čestitamo k včerajšnjemu uspehu v Ljubljani, ki mu bo omogočil prihodnji mesec nastop na zveznem tekmovanju dijakov glasbenih šol v Sarajevu. Čestitamo pa tudi mentorju mladega violinista profesorju Cirilu Veroneku.

Kot klavirska spremljevalka je uspešno podprla violinistovo igrjo Mojca Šiškovič.

Urnik trgovin za praznike

Danes, 30. marca, (velika noč): vse trgovine bodo zaprte razen cvetličarn, ki bodo odprte od 8.30 do 13. ure.

Jutri, 31. marca, vse trgovine bodo zaprte razen mlekar, ki bodo odprte od 7. do 12. ure ter pekarn, ki bodo odprte od 7.30 do 12. ure.

Sreda, 2. aprila: zopora trgovin zaradi kratkega tedna ni obvezna.

Razstave

V Kraski galeriji razstavlja Deme-trij Celj.

V galeriji »La Lanterna« v Ul. sv. Nikolaja 6, so odprli razstavo del furlanskega slikarja Arriga Pozza. Razstava bo trajala do 11. aprila.

V galeriji Corsia Stadion v Ul. Batisti 14 je odprlo svojo osebno razstavo Girolamo Di Cara. Razstava sicerškega umetnika bo trajala do 4. aprila.

V Tržaški knjigarni v Ul. sv. Frančiška 20 se uspešno nadaljuje razstava Hlavatyjevih akvarelov, ki prikazuje naš Kras sredi zime in jeseni. Številnim ljubiteljem umetnosti, ki te dni obiskujejo knjigarno in razstavo, je umetnik dal na ogled še celo mapo svojih akvarelov.

GLASBENA MATICA — TRST

Koncertna sezona 1974-75

V petek, 4. aprila 1975, ob 20.30 v Kulturnem domu v Trstu

Anton Dermota

Recital slovenskih samospevov

pri klavirju Hilda Dermota

Rezervacija in prodaja vstopnic v pisarni Glasbene matice (Ul. R. Manna 29 — tel. 418-605) ter eno uro pred pričetkom koncerta pri blagajni Kulturnega doma.

PD France Prešeren - Boljune

Planinski odsek

Vabi vse vaščane in ljubitelje narave na izlet v Sela, Bukovec in na Mali Kras, ki bo jutri, 31. marca.

Dobimo se ob 8. uri na Gorici. Za jedačo poskrbljeno.

PREVOD: Marija Kacin

SCENA: D. Jurca - Giorgi in F. Vecchiet

KOSTUMI: Drago Jurca - Giorgi

ASISTENT REZIJE: Marko Sosič

LEKTORICA: Milica Kravos

Asistentki kostumografije in šiviljska dela

M. Nadišek in L. Prihac

REZIIJA: JOŽE VOZNY

Markiz: SERGIJ CERKVENIČ

Markolfa: TATJANA TURK

France: DARJO FRANDOLIČ

Princesa: KSENJA DOBRILA

JASNA TURK

Rezka: JULIJANA SOSIC

Pepe: MARKO SOSIC

Prodajalica: KSENJA DOBRILA

JASNA TURK

Tehnični ansambel: Ksenja Dobrila, Marjan Nadišek, Dante Prihac, Jasna Turk.

Ponovitvi v isti dvorani: v nedeljo, 6. aprila ob 18.15 in v ponedeljek, 7. aprila ob 20.30

PD France Prešeren - Boljune

vabi vse vaščane na predavanje dr. Karla Šiško

»MLADINSKE IN DRUGE ORGANIZACIJE V NOB«

ki bo v sredo, 2. aprila, ob 20.30 v Srenjski hiši.

Ker je tematika zelo zanimiva priporočamo vaški mladini, da se predavanje polnoštevilno udeleži.

KOMISIJA ZA DORAŠČAJOCO MLADINO pri SKGZ

prireja letovanje otrok v Zg. Gorjah pri Bledu od 8. do 29. avgusta 1975.

Vpisovanje in podrobnejše informacije dobite na sedežu SKGZ v Trstu, Ul. Mazzini 44 od torka, 1. 4. 1975, dalje od 10. do 12. ure.

Naznanjamo žalostno vest, da nas je zapustila naša draga žena, mama in nona

MARIJA GUŠTIN roj. PURIČ

Pogreb drage pokojnice bo jutri, 31. t. m., ob 15. uri iz hiše žalosti, Veliki Repen 46, na domače pokopališče.

Zalujoči mož Emil, hčeri Julka in Nerina, zeta Alojz in Franc, vnuki in drugo sorodstvo

Veliki Repen, 30. marca 1975

ZAHVALA

Zahvalujemo se vsem, ki z nami sočustvujejo ob izgubi naše drage mame, none in prababice

ANGELE ZOBEC vd. DRUŽINA

Otroci z družinami in sestra

Zabrežec, 30. marca 1975

VČERAJ V LJUBLJANI

Tekmovanje dijakov slovenskih glasbenih šol

Izreden uspeh Črtomira Šiško

Na včerajšnjem republiškem tekmovanju glasbenih šol Slovenije je osvojil Črtomir Šiško, gojenec šole Glasbene matice v Trstu, v četrti kategoriji prvo mesto — najvišjo oceno 100/100. Konkurenca je bila ostra in tekmovalni pogoji so bili zelo zahtevni. V četrti kategoriji violinistov — dijaki stari od 16 do 19 let — je bila obvezna skladba preludi iz partite v E-duru Johana Sebastiana Bacha za violino solo. Šiško je v svojem tekmovalnem programu igral še dve krajši skladbi tržaškega skladatelja Pavla Merkuja in Tartinijev koncert v G-molu, ki predstavlja tudi za zrelega violinista dokaj tež oreh.

Črtomir Šiško je vse skladbe izvedel s tehnično izvirno igrjo, kar je za mladega violinista še pomembnejše, s posebnim poslušom za oblikovanje muzikalne vsebine, kar pa je še resnično trčna baza za nadaljnjo uspešno pot mladega glasbenika.

Šiškoju iskreno čestitamo k včerajšnjemu uspehu v Ljubljani, ki mu bo omogočil prihodnji mesec nastop na zveznem tekmovanju dijakov glasbenih šol v Sarajevu. Čestitamo pa tudi mentorju mladega violinista profesorju Cirilu Veroneku.

Kot klavirska spremljevalka je uspešno podprla violinistovo igrjo Mojca Šiškovič.

Urnik trgovin za praznike

Danes, 30. marca, (velika noč): vse trgovine bodo zaprte razen cvetličarn, ki bodo odprte od 8.30 do 13. ure.

Jutri, 31. marca, vse trgovine bodo zaprte razen mlekar, ki bodo odprte od 7. do 12. ure ter pekarn, ki bodo odprte od 7.30 do 12. ure.

Sreda, 2. aprila: zopora trgovin zaradi kratkega tedna ni obvezna.

Razstave

V Kraski galeriji razstavlja Deme-trij Celj.

DANES OB 16. URI

V Komnu revija
Primorska poje

Po številnih uspešnih nastopih se bo letošnja revija «Primorska poje 75» danes ob 16. uri predstavila ljubiteljem glasbe v Komnu. Nastopilo bo 10 zborov s te in druge strani meje. Jasno, da vlada za nastop teh zborov veliko zanimanje. Še posebej, ker v Komnu že dolgo ni bilo tako kvalitetne pevske prireditve. Spored obsega nastop naslednjih zborov:

Vokalni oktet Javor — Pivka (vodi Anton Penko)
Moški zbor Luka — Koper (vodi Ivan Tavčar)
Moški zbor Janko Premrl — Vojsko
— Dvori nad Izolo (vodi Ivan Pan-ger)

Mladinski mešani zbor Rdeča zvezda — Salež (vodi Janko Obad)
Moški zbor Ljiljak — Vogrsko (vodi Branko Marvini)

Moški zbor Vesna — Križ pri Trstu (vodi Frančko Zerial)
Mešani zbor Drago Bajc — Vipava (vodi Daria Zorž)

Goriški oktet — Nova Gorica
Moški zbor Dragotin Kette — I-lirska Bistrica (vodi Dimitrij Grič)
Mešani zbor Bojan — Dornberk (vodi Joško Harej)

● V petek, 4. aprila, bo ob 20. uri v krožku «Che Guevara», UL Mar-donina 19, pisatelj Gianni Rodari go-voril o «šolskih svetih in šolski re-formi». Sledila bo razprava.

BAZOVICA

Pepi Stopar ni dočakal
svojega trojnega praznika

Na Jožetovo bi Pepi Stopar slavil svoj 70. rojstni dan. Svoj trojni praz-nik, kot je sam večkrat pravil: «Ro-žen sem 19. marca, Jože in mizar povrh!»

Letos svojega trojnega praznika ni dočakal. Omahnil je nedeljo prej, po dolgem in delovnem življenju, polnem skrbi pa tudi zadovoljstva.

Rodil se je leta 1897 v Lokvah, kot najstarejši sin sicer številne dru-žine, iz katere raste danes še drugo pokolenje mizarskih mojstrov. Vol-na vihra ga je kot mnoge, slovenske fante poglala na fronto, a je vojno in nasilje v svojem plašem in mirnem značaju mizil. V spominu mu niso ostali spopadi, prej morda prijatelj-ska, čisto mladostno saljiva doživetja cesarsko-kraljevega vojaka iz prve svetovne vojne.

Kot mizar si je služil kruh v Trstu, kamor se je preselil z ženo Zofi in hčer-kama Mery in Sonjo, pa tudi v drugih italijanskih mestih, kamor so tedaj pošiljali ekipo v glavnem slo-venskih mojstrov. Delali so na velikih preokceanskih parnikih salone in dra-goceno pohištvo. Bil je na «Andrei Doris», na «Vulcanii», «Saturnii», na «Raffaellu».

DR. ŠTOKA VLOŽIL ZAKONSKI PREDLOG

Za avtonomijo slovenskega šolstva
naj se ustanovijo slovenski okraji

Socialistični poslanci bodo predložili zadevni osnutek zakona
Avtonomni slovenski šolski okraj lahko ustanovi tudi sama dežela

Vse kaže, da se kolikor toliko do-bro razvija vprašanje ustanovitve slo-venskih šolskih okrajev. Kot smo že poročali, bodo socialistični poslanci iz naše dežele v kratkem predložili poslanski zborščni zakonski osnutek za ustanovitev samostojnega okraja za slovenske šole v deželi Furlaniji-Juljski krajini. V Rimu je bila v sredo tričlanska delegacija Sindika-ta slovenske šole, ki je predsedniku poslanske zbornice Pertiniju, minis-trstvu za šolstvo in nekaterim pos-lancem PSI in KPI prikazala tudi potrebo po ustanovitvi slovenskih šolskih okrajev. Podtajnik v minis-trstvu za šolstvo Giacinto Urso je glede tega omenil dve možnosti: ali po deželni pristojnosti (na podlagi čl. 9 zakona št. 416) ali pa po dalj-sji zakonodajni poti v parlamentu. Podtajnik je tudi omenil, da je de-žela Puglie ustanovila poseben o-kraj za grško jezikovno skupnost. Te dni pa je deželni svetovalec Slo-venske skupnosti dr. Drago Štoka,

kot smo na kratko že poročali, vlo-žil pri predsedniku deželnega sveta zakonski predlog za ustanovitev slo-venskih šolskih okrajev in za večje zastopstvo Slovencev v pokrajinskih šolskih svetih. Deželni svet naj bi odobril ta zakonski predlog in ga nato odposlal v Rim, da ga odobri parlament, kot popravek in dopolni-tev delegiranega odloka št. 416 z dne 31. maja 1974.

Predlog zakona je zelo kratek in vsebuje samo dva dodatna člena. K členu 10 prej omenjenega odlo-ka se doda: «Glede na posebne kul-turne, socialne in ekonomske zna-čilnosti slovenske manjšine v deželi Furlaniji - Juljski krajini — ki se omenjajo v odstavku b) tega člena — se bodo ustanovili avtonomni šol-ski okraji za državne šole s slo-venskim učnim jezikom vseh vrst in stopenj, ki delujejo v deželi.

Nameni, funkcije, organi in njho-va sestava so isti, kot jih predvide-va čl. 9, 10, 11 in 12 tega odloka. K členu 34 se doda: «V pokrajini-skih šolskih svetih v deželi Furlani-ji - Juljski krajini, v kateri deluje-jo državne šole s slovenskim učnim jezikom, pritiče ena četrtina pred-stavnikov učnega osebja in ena peti-na predstavnikov staršev učnemu o-sebju, oziroma staršem iz državnih šol s slovenskim učnim jezikom.

Med mesti, ki so določena za predstavnike v učnega osebja, ne-učnega osebja, občin v pokrajini in gospodarskega ter delavskega živ-lja, je eno mesto pridržano za pred-stavnike kategorije, ki pripadajo slo-venski manjšini.

V utemeljivju svojega zakonskega predloga se dr. Štoka predvsem skli-čuje na pooblaščen zakon št. 477 z dne 30. julija 1973, ki med drugim določa, da bodo pooblaščen odloki vsebovali predpise za šole z drugim, ne italijanskim, učnim jezikom, in

da se bodo, pri kriterijih za teri-zijsko določitev šolskih okrajev upoštevale specifične potrebe, ki izhajajo iz socialno - ekonomskega položaja. Pri sestavljanju pooblašče-nih odlokov pa vlada ni vsega tega upoštevala za slovensko narodnostno skupnost, medtem ko je zajamčena avtonomija šolskih organov za nem-ško in za francosko manjšino. Poleg tega dr. Štoka opozarja tudi na člen 3 deželnega statuta, na podlagi kate-rega imajo slovenske šole pravico do avtonomnih šolskih okrajev. Slo-venska narodnostna skupnost ima pravico do zaščite na vseh področ-jih, tudi na šolskem, in se lahko ohrani le, če ima na razpolago po-trebne instrumente za svobodno živ-ljenje, za konkretne razvoj svoje kulture in šolstva, brez diskrimi-nacij.

Deželni svet naj dokaže svoje ra-zumevanje, zaključuje dr. Štoka, in naj odobri zakon o ustanovitvi slo-venskih šolskih okrajev.

Darovi in prispevki

ZA SPOMENIK PADLIM V NOB
V KRIŽU

Družina Zmago Sedmak 10.000 lir, Hadrijana Zmago 5.000 lir, Pierina in Anton Sulčić (št. 128) 10.000 lir, Rina Sulčić 5.000 lir, Slavko Sulčić 5.000 lir, družina Ivo Tre-tjak (Trst) 30.000 lir, Mira Semec (št. 11) 10.000 lir, Čestlin Sedmak (Ormož - Jugoslavija) 10.000 lir, Alojz Kante (Praprot) 5.000 lir, družina Srečko in Jolanda Tretjak 20.000 lir, Cvetka Bogatec (št. 170) 28.000 Sdin in 1.000 lir.

Ob 30. obletnici smrti partizana Ivana Sosića daruje sestra Zmaga vd. Malalan 5.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB na Op-činah.

Ob 20. obletnici smrti Franca Ber-netića daruje družina Bernetić iz Bazovice 5.000 lir za Center za ra-kasta obolenja.

Ker nam čas ni dopuščal, da bi pospremili na zadnji poti pokojno ldo Baldo vd. Lollo daruje v njen spomin družina Milković-Gornik 5 tisoč lir za Slomškov dom.

Ob tretji žalostni obletnici dra-ga zeta Albina Pečarja s Kati-nare in ob prvi obletnici Ljubota Jakliča darujeta Silvija in Franc Križmančič 10.000 lir za PD Lonjer-Katinara.

Trgovina Škabar daruje 20.000 lir za ŠD Polet in 10.000 lir za PD Tabor.

V počastitev spomina Sergija Pe-čarja darujeta Karla in Franc Bi-zjak 10.000 lir za Dijaško matico.

V počastitev spomina Sergija Pe-čarja darujeta Angela in Stanko s Podlonjerja 2.000 lir za Dijaško ma-tico.

Nameste cvetja na grob Daria Starca darujeta Miro Colja s Pro-seka 3.000 lir in Mirjam s Pro-seka 5.000 lir za ŠD Kontovel.

Lidija Kapun z Opčin daruje 3.000 lir za tiskovni sklad ZTT ob pre-jemu nagrade PD (Zrebanje).

Nameste cvetja na grob Sergija Pečarja daruje družina Možina iz Mačkoli 5.000 lir za TPPZ.

V počastitev spomina pok. Sergija Pečarja darujeta Elda in Darko

ALPE - ADRIA 75 — ALPE - ADRIA 75 — ALPE - ADRIA 75 — ALPE - ADRIA 75 — ALPE - ADRIA

OBISČITE
14. MEDNARODNI SEJEM IZDELKOV ZA ŠIROKO
POTROŠNJO

ALPE - ADRIA 75

na GOSPODARSKEM RAZSTAVIŠČU V LJUBLJANI

od 3. do 8. aprila 1975 — odprt vsak dan od 9. do 18.30
na dan otvoritve, 3. aprila, od 13. dalje

Obiskovalce opozarjamo na izredno obširen in zanimiv razstaveni program:
s področja prehrane s številnimi degustacijami

opreme za dom in gospodinjstvo
razstava «Naredi si sam» z demonstracijami
razstava kmetijske mehanizacije, opreme za lov in ribolov, camp opreme, športne opreme itd.

ALPE - ADRIA 75 — ALPE - ADRIA 75 — ALPE - ADRIA 75 — ALPE - ADRIA 75 — ALPE - ADRIA

TRST - Ul. Boccaccio 3
Telefon 414161

POŽAR ARTEMIO

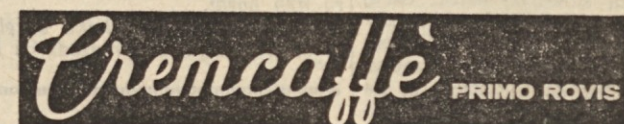
v vse kraje, tudi v
inozemstvo

TOVORNI PREVOZI

sveže pražena kava = prihranek

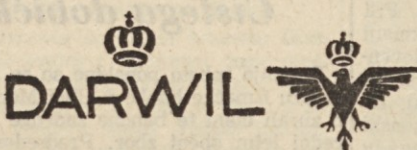
Sveže pražena kava pomeni
prihranek,
ker da več škodljiv
okusne in dišeče kave.

CREMCAFFÈ praži kavo vsak dan
in jo sproti vsak dan dostavlja
CREMCAFFÈ Vam daje vedno vse najhjalše

Največja izbira surove in pražene kave v Trstu po najugodnejših cenah
DEGUSTACIJA: TRG CARLO GOLDONI 10 - Telefoni 793.735 - 750.575
PRAŽARNA: UL. PIGAFETTA 6/1 - Tel. 820.747 - Industrijske cone
PUNTO FRANCO VECCHIO Skladišče 10 - Tel. 29.210

ZLATA PRILOŽNOST

TRST
Trg Sv. Antona 4
I. - II. - III.

VSE
naše zlate ročne ure
s posebnim 20% popustom

- Dragulji
- Dragi kamni
- Nakit
- Srebrnina
- Hišne ure

Popusti od 5% do 20%

Novi modeli ročnih ur
DARWIL 75 po posebnih cenah
50 kreacij

Stalna razstava
Cene še brez poviška

THERMOMEC

OGREVANJE — KLIMATIZACIJA ZRAKA
INSTALACIJA GRELCEV — POPRAVILA
SERVIS — VSI NADOMESTNI DELI

Obrnite se na nas za načrte in predračune!
CASTEL — Trst, Drevored XX. septembra 67/B - tel. 773001

CVETLIČARNA

NADJA

PROSEK 131 — tel. 225-450

GOSTILNA

«PRI DEVETIH SESTRAH»
(ALLE NOVE SORELLE)

PROSEK 167 — tel. 22-51-46

DOMAČA KUHINJA

GOSTILNA

SANCIN

Podnajemnika
Savron Rino in Valter

BOLJUNEC 62

TRGOVINA JESTVIN

VALENTIN SANCIN

BOLJUNEC 62

SAMOPOSTREŽNA
TRGOVINA JESTVIN

KAREL PAHOR

TREBČE 232 — tel. 211-857

RESTAVRACIJA

VLADI LUXA

PROSEK 539 — tel. 225-398

CVETLIČARNA

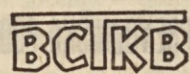
ADA VERŠA

PROSEK 551 — tel. 225-496

GRADBENO PODJETJE

PETRA

Trst - Ul. Carducci 8 - Tel. 37246

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE

S. P. A.

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

D. D.

GLAVNICA LIR 600.000.000

VPLACANIH LIR 300.000.000

TRST - ULICA FABIO FILZI ŠT. 10

Telefon št. 61446

Brzjavni naslov: BANKRED

ORMU
UDINE-VIDEM

Razstavišče Cormor

A75 XI. RAZSTAVA
STROJEV
in KMETIJSKIH PRIDELKOV

27. MAREC - 6. APRIL 1975

Mali oglasi

AUTOSALONE TRIESTE — CARLI
VIRGILIO — 126 73, 127 74, 128 70-
74, 1500 C 66, 124 coupé 5 m 68,
850 coupé 70, A 112 74, Citroen 1000
75, Fulvia coupé 67, 125 68, Opel
1000 fam. 70 in drugih 20 avtomob-
ilov vseh vrst na ogled v UL
Giulia 10 in UL Cologna 7.

«CITROEN» — mehanika delavnica
Cavali, tudi drugih avtomobilov v
UL Rittmayer 4/a.

SVAB C. — AGENCIJA GENERALI
Opčine, UL. Salici 1, tel. 211-489
vam je na razpolago za vsa zava-
rovanja — nezdgo — življenjsko
— požar — avto in ostala.

IŠČEM pošteno gospodinjstvo po-
močnico. Možnost postranskega
zasluzka. Nastop takoj. Tele-
fon 761-470.

OPREMLJENO SOBO dajem v na-
jem ženskama ali moškima. Te-
lefonirati: 725-955.

PSA — DOBERMAN ali dober-
manko z ročnikom, 3 mesece,
odličnih staršev, ugodno prodam
ljubljalju psov. Ponudbe na O-
glasni oddelk Primorskega dnev-
nika pod «Doberman».

POVEČEVALNIK za barvne foto-
grafije «SC 9» ter kompletna na-
prava za razvijanje negativov ter
barvnega papirja prodam 500.000
lir. Telefonirati Trst 726-919.

OBRABLJENE zlate predmete vseh
vrst odkupujemo po najugodnejši
kotaciji. Za gram računamo do
3.000 lir, v odvisnosti od vrste.
DARWIL, Trst, Trg sv. Antona 4,
prvo nadstropje.

Tržaško podjetje, ekskluzivist
za izvoz v Jugoslavijo artiklov
za motocross pomembnih pro-
izvajalcev išče jugoslovansko
podjetje, ki bi bilo zainteresi-
rano za uvoz omenjenih ar-
tiklov.
Ponudbe na oglasni oddelk
Primorskega dnevnika pod si-
fro «MOTOCROSS».

OBLEKE ZA OBHAJILO
ZA DEKLICE

ANNI VERDI

TRG OSPEDALE 2 - Tel. 793568

PROBLEM, KI ZANIMA NAS VSE

Z vprašanjem slovenskega šolskega okraja se ubadajo občine, stranke in šolski sveti

V torek bo resolucijo v prid okraja sprejel občinski svet v Sovodnjah
Stališča političnih strank - Tudi šolski sveti bodo sprejeli resolucije

Resolucijo o ustanovitvi slovenskega šolskega okraja v deželi Furlaniji - Julijski krajini bodo sprejeli na tokratni seji občinskega sveta v Sovodnjah. Tako bodo župan Čestuh in odborniki izpolnili obljubo, ki jo je predstavnik sovođenjske občine Čotič dal na zadnjem sestanku šolskega odbora v Gorici. Na tistem sestanku je bilo namreč sklenjeno, da se občine izrečejo pozitivno o ustanovitvi tega okraja. Sovodnjska občina je prva, ki bo to napravila, upravičeno lahko pričakujemo, da ji bosta sledili tudi doberdobska in števerjanska, saj sta na istem sestanku zastopnika teh dveh občin obljubila svojo podporo tej zahtevi.

Prav tako se bodo, prvi morda že ta teden, sestali izvoljeni šolski sveti na slovenskih šolah. Tudi tu pripravljajo, kot smo izvedeli, resolucije, s katerimi zahtevajo ustanovitve slovenskega šolskega okraja. Pravilno je, da se o tem izrečejo vse komponente naše šole in da se izvoljeni starši, dijak, profesorji in učitelji po drobno seznanijo z realnostjo šolskega okraja, da ustanovitve katerega bo prišlo šele na jesen.

Akcijo za slovenski šolski okraj je sprožila, takoj ko so bili odobreni pooblaščenki dekreti, Slovenska kulturno-gospodarska zveza. Za ta predlog so se ogrele in ga osvojile številne slovenske organizacije, prvenstveno Sindikat slovenske šole, ki je v prvi vrsti poklican, da skrbi za naše šolstvo. O tem vprašanju je bilo na Goriškem precej govora tudi med volilno kampanjo na sestankih staršev in dijakov.

Stvar pa se je seveda razširila tudi na politične stranke, saj so njeni predstavniki poklicani, da v izvoljenih svetih predlagajo in podprejo razne rešitve. Doselej sta se dve politični stranki jasno opredelili. Socialistična stranka - PSI je v svoji doletni šolski komisiji osvojila predlog, da se za slovenske šole na deželnem ozemlju ustanovi samostojni šolski okraj. Izl. bil je bil ustrezen zakonski načrt in nalog, da ga predlaga v narodnem parlamentu, ima poslanec Franco Castiglione iz Vidma, ki je tudi član parlamentarne šolske komisije. Prav tako se je za slovenski šolski okraj ogleda tudi Slovenska skupnost, na deželni in tudi goriški ravni, in njen deželni svetovalec Drago Štoka je prav te dni predlagal v deželnem svetu svoj ustrezen zakonski osnutek. Pomisleke pa imajo komunisti, ki niso v začetku pozitivno gledali na ustanovitve samostojnega okraja, kaže pa, da so sedaj v tem vprašanju bolj elastični. Uradno pa evlja še vedno njihovi prvotni predlog, da se ne ustanovi samostojni slovenski šolski okraj.

Slovenska javnost, v prvi vrsti tista, ki je direktno povezana s šolo, to so starši, dijaki, profesorji in učitelji, pa se odločno zavzema za ustanovitev slovenskega okraja; to pomeni ohraniti in ojačati najhujšo avtonomijo slovenske šole. To stališče so tudi predložili zastopniki Sindikata slovenske šole prosvetnemu podtelniku na tokratnem sestanku v Rimu. Podtelnik je celo nakazal možnost, na podlagi katere lahko pride do ustanovitve tega okraja.

Treba pa bo videti kaj poročajo tudi druge politične sile. Demokristjani, vsaj trenutno, niso za rešitev, ki si jo želi slovenska javnost. To so javno izpovedali v goriškem pokrajinskem svetu, kjer ni bil sprejet radikalistični predlog o ustanovitvi slovenskega šolskega okraja in je večina svetovalcev zavzela za nekaj medli svet slovenske šole.

Vozni red mestnih in Ribijevih avtobusov

Avtobusno občinsko podjetje splošno, da bodo danes, 30. marca, avtobusi vozili po naslednjem voznom redu:

Proga št. 1 (Štandrev - železniška postaja - severna postaja): odhodi iz Štandreva in s severne postaje (pri Trastalini) o 8. do 12.30 ter od 14.30 do 19. ure vsakih 16 minut.

Proga CNE (glavna postaja - Podgora - San Roc di Luzzinis - glavna postaja): odhodi izpod postaje ob 15.20, 16.30, 17.40, 18.50; odhodi iz San Roc di Luzzinis ob 15.40, 16.50, 18 in 19.10.

Proga CRI (glavna postaja - Strazice - bolnišnica - glavna postaja): odhodi izpod postaje ob 14.50, 16., 17.10, 18.20, 19.30.

Proga CNE (glavna postaja - San Roc di Luzzinis - Podgora - glavna postaja): odhodi izpod glavne postaje ob 9., 10.10, 11.20, 15.50, 16., 17.10, 18.20, 19.30; odhodi iz San Roc di Luzzinis ob 9.30, 10.30, 11.40, 15.10, 16.20, 17.30, 18.40, 19.50.

Proga CNI (glavna postaja - bolnišnica - Strazice glavna postaja): odhodi izpod glavne postaje ob 8.35, 9.40, 10.50, 12., 14.20, 15.30, 16.40, 17.50, 19.

Proga št. 6 (glavna postaja - naselje Sv. Ane - mestno pokopališče): odhodi izpod glavne postaje ob 10.11., 12., 15., 16.20; odhodi izpod pokopališča ob 10.30, 11.40, 12.20, 15.40, 16.40.

Proga št. 7 (glavna postaja - Pevma - Oslavje - glavna postaja): odhoda izpod glavne postaje ob 12.40 in 16.; odhoda z Oslavja ob 12.50 in 16.10.

Avtobusi podjetja Ribi bodo danes vozili po naslednjem voznom redu:

Proga Gorica - Gračež: odhoda iz

Gorice ob 13.30 in 19.30; odhoda iz Gračeža ob 12.15 in 18.15.

Proga Gorica - Gradišče - Tržič: odhodi iz Gorice ob 18., 12.30, 15., 17.15; odhodi iz Tržiča ob 9., 13.30, 16., 19.

Proga Gračež - Trst: odhodi iz Gračeža ob 6.30, 8., 13.30, 18.; odhodi iz Trsta ob 8.15, 13., 17.45 in 19.30.

Autobusi na ostalih progah v neodelno prazničnem voznom redu.

Velikonočna voščila delavcev LACEGO

Ob priliki velike noči so delavci tovarna LACEGO razdelili med prebivalstvo letake v katerih ga spet obveščajo o svojih prizadevanjih za ohranitev delovnega mesta. Zahvaljujejo se prebivalstvu za vse kar je napravilo in prispevalo v podporo njih borbi.

Istočasno so predsedniku deželne vlade Comelliju, podpredsedniku De

Carlju in odborniku za delo Dal Masu poslali telegram z velikonočnimi voščili. V telegramu omenjajo, da so že 60 dni pod šotorom na Travniku in da se devet mesecev borijo za ohranitev delovnih mest. V velikonočnem voščilu izražajo tudi željo, da bi deželni pravi v bodoče pokazali večjo socialno sensibilstvo in da bi tako pozitivno rešili dolgo borbo za ohranitev delovnih mest v tej tovarni.

Danes zjutraj, ob 9. uri bo goriški nadškof msgr. Cocolin opravil velikonočno mašo pod šotorom delavcev tovarne LACEGO na Travniku.

PD «Jezero», SZ «Mladost» in Zveza borcev ANPI iz Doberdoba v okviru proslav 30-letnice osvoboditve vabijo v četrtek, 3. aprila, ob 20.30 v Prosvetno dvorano, kjer bo častnik iz Trsta Jože Koren predaval o

POHODU 30. DIVIZIJE

v Benesko Slovenijo februarja 1944

Vabljeni!

IMELI SO LETNI OBČNI ZBOR

Uspešno enoletno delovanje domačega denarnega zavoda Kmečka banka

Čistega dobička so imeli lani nad 33 milijonov lir

Prejšnjo soboto popoldne so se na sedežu Kmečke banke v Ulici Morelije zbrali člani te bančne zadruge na redni letni občni zbor. Predsedoval je predsednik upravnega odbora Ksaverij Leban, ki je tudi prebral obširno poročilo o lanskem poslovanju banke.

Uvodoma se je predsednik dotaknil mednarodnih dogodkov, ki so vplivale na gospodarsko življenje v svetu in pri nas. Podatki o gospodarstvu ob koncu leta 1974 pa kažejo prve pozitivne rezultate protikonjunkturalnih ukrepov, kakor so bili restrikcije kreditov, davčni višjak in omejitve uvoza.

Nato pa je predsednik Leban tako

kotale nadaljeval: «Tudi na našem področju je gospodarska dejavnost v letu 1974 močno pesala, najbolj v zadnjih mesecih leta; mnoga podjetja so morala zmanjšati proizvodnjo, ali zaradi nezadostnih denarnih sredstev, ali ker ni bilo naročil, ali pa zaradi slabe konkurenčnosti. Predvidevamo, da se bo stanje še poslabšalo v prvi polovici leta 1975. Tudi v gradbeništvom je bilo slabo, dela je bilo manj kot lani. Za poljedelstvo velja isto, kar smo že rekli za poljedelstvo na splošno, ravno tako za trgovski sektor, za katerega naj omenimo, da je bil do konca kupcev iz sosednjega območja pasu bolj skromen kakor prejšnja leta. Zamenjava v okviru kompenzacijskega računa za obmojno trgovino pa je bila zadovoljiva, kar predstavlja edino pozitivno točko tukajšnjega gospodarstva in še enkrat potrjuje vednost in korist sporazuma za obmojno trgovino in sodelovanje, obenem pa narekuje nujnost, da sporazum razširijo in prilagodijo današnjim potrebam komplementarnih gospodarstev obeh zainteresiranih področij.

Ob zaključku poslovnega leta je bančno premoženje znašalo 160 milijonov 40 tisoč 600 lir; tu so vključeni deleži članov za 15.723.000 lir, redna in izredna rezerva za 129 milijonov 817 tisoč 600 lir; sklad za rizike za 7.500.000 lir in sklad za vrednostne papirje za 7.000.000 lir. Vpisanih članov je 87.

Hranilne vloge so se dvignile na 2.288.668.918 lir, to je za 27,97 odst. glede na prejšnje leto, medtem ko so vloge na tekočih računih znašale 1.000.415.244 lir, oziroma nekaj milijonov manj kot lansko leto. Skupnih zaupanih nam sredstev smo imeli torej za 3.287.084.162 lir nasproti 1.479.956.600 lir naložb v meničnih posojilih, tekočih računih, trgovskem eskomtu in svojeročnih posojilih. Razmerje med naložbami in vlogami je bilo 45,02 odst., za 0,68 nižje od lanskega. Tu naj omenimo, da je bilo predloženih letos manj poročenj za menična posojila in več za trgovski eskompt in za kredite za tekočih računih, na to pa je vplivala po eni strani podražitev denarja oziroma porast cen, po drugi pa povečana potreba denarja v trgovskih in ostalih dejavnostih, bodisi zaradi inflacije kakor tudi sklenjenja plačilnih terminov. Zaradi omejitve v podeljevanju kreditov, smo

v preteklem letu podeljevali kredite prej za produktivne dejavnosti, v glavnem za obrt in za prevoznost, medtem ko smo bolj skrbili kreditiranje privatnikov, oziroma neproduktivnih dejavnosti.

Vrednostni papirji predstavljajo v bilanci vidno postavko, ki se je v treh letih več kot podvojila. Po obstoječih predpisih, smo tudi letos imeli v vrednostne določeni odstotek zaupanih nam sredstev in dosegli nominalno vrednost 574.910.000 lir, poleg 60.470.000 nominalne vrednosti papirjev, ki so vloženi v sklad za odpravnine. Borna cena vrednostnih 31. 12. 1974 je bilo zelo nizka nasproti bilanci, oziroma nakupni cen lastnih vrednostnih papirjev. Upravni svet in Nadzorni odbor sta zato sporazumno sklenila devalvirati nekatere vrednostne, tako da bilancna postavka lastnih vrednostnih papirjev znaša 476.239.782 lir, poleg 59.351.000 lir vrednostni sklada za odpravnine; ta ukrep je bil umesten, ni pa bil nujen, z ozirom da pri naših vrednostnih ne gre za trgovanje, pač pa za obvezno naložbo v vrednostne in državnim jamstvom, ki bodo realizirane po nominalni ob zapadlosti ali pa z izstajajo razvednotenju ne predstavlja izgube — ona je odraz borznih dogajanj, je delno krita s posebnim skladom in jo opravičujejo z omejenimi argumenti in z zaupanjem v gotovo, čeprav počasno prizpo finančnega trga in gospodarstva na splošno.

Naše imetje pri bančnih korespondenčnih znaša 771.365.453 lir, obvezna sredstva v gotovini pri Banca d'Italia pa 531 milijonov in 778.000. Sklad za odpravnine odgovarja po

ložaju nameščenov ob zaključku poslovnega leta in je za 78 odst. investiran v vrednostne. Reeskompt aktivne, amortizacije in akantacije so bili obračunani sporazumno z nadzornim odborom in upoštevajoč tozadevne predpise in zakone.

Skupni promet računov se je nasproti prejšnjemu letu povečal za približno 30 odst. v glavnem s povečanjem plačil in inkasov z inozemstva. S povečanim prometom — ki nikakor ni samo inflacijskega izvora — smo dosegli boljši uspeh pri dohodkih, ki so znašali 446.032.200 lir, in sicer 34.111.032 lir za obresti vrednostnih papirjev, 321.883.423 lir za aktivne obresti in komisije in 1.223.420 lir za najemnine. Pri izdatkih, ki so znašali 412.174.815 lir, odpade na pasivne obresti 39,8 odst., na osebje in socialne dajatve 19,9 odst., na devalvacijo vrednostnih papirjev 17,5 odst., na davke 11,2 odst., na akantacije in amortizacije 8,4 odst. in na razne upravne stroške 3,2 odst.

Čisti dobiček znaša torej 33.857.385 lir. Sporazumno z nadzornim odborom smo pripravili ta-le predlog razdelitve čistega dobička:

Članom za dividendo 786.150 lir
Rezervi 31.000.000 »
Za dobrodelne namene 2.071.235 »
Skupno 33.857.385 »

Naše imetje pri bančnih korespondenčnih znaša 771.365.453 lir, obvezna sredstva v gotovini pri Banca d'Italia pa 531 milijonov in 778.000. Sklad za odpravnine odgovarja po

Nato je poročilo nadzurnega odbora predčital Franc Gravner. Poročilo predsednika in bilanco so soglasno odobrili.

KMEČKA BANKA V GORICI

r. z. z. o. j.

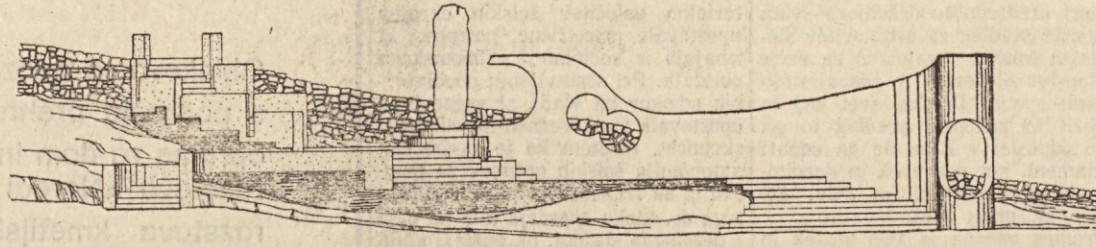
BILANCA 31. DECEMBRA 1974

AKTIVA		PASIVA	
Blagajna	51.991.742	Hranilne vloge	2.286.668.918
Blagajna tuje valute	4.163.673	Tekoči računi	1.000.415.244
Banke — korespondenti	771.365.453	Vezani računi za uvoz	1.209.747.262
— obvez. rezerva	531.778.000	Upniki v tujini	29.398.585
Lastni vrednostni papirji	476.239.782	Cedeni za menice v inkaso	66.369.277
Participacije	125.001	Razni računi — upniki	168.173.331
Menice — posojila	298.857.000	Sklad za odpravnine	75.934.000
— trgov. eskompt	234.763.370	Reeskompt aktivne	18.000.000
Tekoči računi	533.620.370		4.854.706.617
Računi pri B. I. — vezan za uvoz	863.477.144		
Svojeročna posojila	1.214.086.909	Zadružno premoženje:	
Terjatve v tujini	82.859.086	Deleži	15.723.000
Nepremičnine	29.398.585	Rezerve	129.817.600
Menice v inkaso	4.737.401	Sklad za rizike	7.500.000
Razni računi — dolžniki	44.584.355	Sklad za razvednotenje	
Sklad za odpravnine (naložba)	297.212.436	vred. papirjev	7.000.000
	83.613.665	Dobiček v letu 1974	160.040.600
	59.351.000		33.857.385
	5.048.604.602		5.048.604.602
Račun obveznosti in rizikov	31.124.700		31.124.700
Evidenčni računi	1.627.757.662		1.627.757.662
	6.707.486.964		6.707.486.964

V AKCIJI SODELUJE VSA VAS, ENOTNA KOT MED BORBO

Na Palkišču, ob glavni cesti Gorica-Trst gradijo spomenik padlim v NOB iz Dola

Načrt je izdelal arhitekt Jože Čej - Začetek nabiralne akcije

Tudi v Dola bodo kmalu imeli spomenik padlim v narodnoosvobodilni borbi. Domačini ga bodo posvetili desetim vaščanom, ki so dali svoja življenja za osvoboditev. V vasi, ki ima okrog šestdeset hiš, ki so razprojene v zaselkih Devetaki, Vžitini, Palkišču, Mikoli, Brni, Hišarji, Ferletu in Boneti, je tolikšno število žrtve veliko.

Pobuda za spomenik so dali bivši domači partizani že pred leti. V domači sekciji partizanskega združenja ANPI so o tem večkrat razpravljali in že pred nekaj leti se je pričela pripravljati akcija. Na eni strani so domači partizani pridobili, že dve leti zaporedoma, skupno z domačim prosvetnim društvom «Kras», poletne praznike, da bi nabrali nekaj denarja za prva dela. Na drugi strani pa so pričeli misliti na lokacijo spomenika in na druge priprave, od načrta do rešitve birokratskih vprašanj.

Spomenik bo stal na Palkišču, ob opece ceste, ki z državne ceste na Palkišču pelje na Poljane. Načrt za spomenik so poverili goriškemu slovenskemu arhitektu Jožetu Čeju (ta je napravil tudi načrta za spomenik na Vrhu in v Podgori). Arhitekt je izkoristil za svoj načrt dvigajoč se teren nad cesto, nekaj metrov stran od nekdanje Pahorje-Tinivne domačije, kjer je bil med NOB sedež odbora Osvobodilne fronte. Zato bo spomenik postavljen stopenjasto. Spomenik bo bogato opremljen s kraškim kamnom, v sredini pa bo zid in železobetonska naprejš v ravni, nato pa v obliki polkrogle.

Spomenik bo velik, večji od markisaterega drugega v okolici. Zato se je treba zahvaliti, kot smo že omenili, razpoložljivosti in obliki terena. Frontalno bo dolžina spomenika 21 metrov, od ceste do zgornjege dela bo spomenik visok nekaj nad pet metrov, celotna površina bo zavzemala 180 kvadratnih metrov.

Obris spomenika se že vidi, ker so domačini pričeli s pripravljalnimi deli pred nekaj meseci. Vidi jih lahko vsakdo, ki se pelje z avtomobilom po cesti iz Gorice v Trst. Pri tem lahko povemo, da bo spomenik v Dola edini spomenik partizanskim junakom, ki bo postavljen na glavni cesti od Gorice do Trsta. Vsi drugi spomeniki so sredi vasi ali na stranskih cestah. Ob glavnih cestah jih ni. Vsakdo, ki bo šel tudi mimo, bo jasno videl, da so se tu borili in umirali slovenski partizani-domačini.

Omenili smo birokratske težave. Svoj načrt je arhitekt Čej najprej predložil bivšim domačim partizanskim borcev. Nato so načrt predložili doberdobski občinski upravi v odobritev. Ta je takoj dala svoj pristavek, treba pa je bilo dobiti dovoljenje vojaške oblasti iz Vidma, ker je teren podvržen vojaškim služnostim. Težav ni bilo, treba je bilo samo nekaj časa čakati. Urejen so bile tudi vse potrebne formalnosti pri zavodu za spomeniško varstvo in lani poleti je občina izstavila dokončno dovoljenje.

Domačini so takoj pričeli z drugo fazo. Zbrali so se, povabili vse na sodelovanje, in sestavili štiri delovne skupine po 10-12 ljudi vsake, ki so ob sobotah zjutraj pričele s prostovoljnim delom urejati teren. Delo je hitro potekalo, ljudje so z navdušenjem prihajali na delo, uredili so teren in tudi stopnišča. Delo so nato morali ustaviti, ker je bilo treba najti podjetje, ki bi vilo železobetonske dolge okrasne zid. Ker bo šlo za obliko polkrogle prihaja do določnih težav. Tako je delo nekaj časa počivalo, prejšnji teden so nabavili vse potrebno za gradnjo tega zida in že v aprilu bodo tudi to delo napravili. Dobili so tudi podjetje, ki bo delo dobro opravilo.

Toliko o tehničnih plati postavitve spomenika. Medtem pa se pripravljajo tudi na drugo, ne manj važno plat medalje. Izbrali so štiri poverjenike (to so Mario Peric, Ettore Moro, Fran Pahor in Alojz Boneta), ki bodo zbirali prostovoljne prispevke za gradnjo spomenika. Vsi poverjeniki so bivši partizani. Z nabiralno akcijo bodo pričeli v aprilu, obiskali bodo vse družine v

Dola. Denarja pa bo potrebnega precej. Zato upajo, da jim bodo prisločili na pomoč tudi ljudje iz drugih krajev, organizacije in ustanove ter vsi domačini, ki so se izselili iz Dola na Laško ali v Gorico.

Prepričani smo, da bo vsa akcija uspešno izvedena. Kdaj bo spomenik gotov? Domačini se nečejo o tem izjasniti. Če jim bo uspelo, tako na gradbenem kot na finančnem področju, bodo skušali spomenik odkriti še letos. Pripravljeni odbor zato vabi vse domačine, brez izjeme, da sodelujejo v tej akciji enotno, kot so bili enotni v času narodnoosvobodilne borbe.

Učiteljice in učitelji osnovnih šol, ki so vpisani v šolski sindikat CISL, bodo lahko dobili vsa ustreza pojasnila, ki so v zvezi s šolskimi vprašanji, na sedežu CISL v Ul. Roma 20. Šolski izvedenec bo na razpolago, vsak delavnik od 17. do 18. ure.

NA POBUDO SLOVENSKE PROSVETNE ZVEZE

V NEDELJO MNOŽIČNI IZLET K SPOMENIKU-GROBNICI V GONARS

Goričani se bodo poklonili umrlim internirancem

V nedeljo 6. aprila, popoldne so bodo člani Slovenske prosvetne zveze in v njej na Goriškem vključenih prosvetnih društev poklonili na pokopališču v Gonarsu tam pokopanim slovenskim rodoljubom. Teh je več kot 400. Umrli so v tamkajšnjem fazištem taborišču. Jugoslovanska vlada je dala izdelati lep spomenik-kostnico, kjer so zbrali posmrtno ostanke. Odkritje je bilo pred letom in pol, udeležilo se ga je veliko ljudi iz Slovenije in zamejstva. Ker pa je odkritje sovpadalo s prepovedjo vožnje z avtomobili po cestah in je bila na delovni dan, v ponedeljek in marsikdo med našimi ljudmi, ni mogel taktat v Gonars.

Zato se je SPZ v Gorici odločila, da priredi 6. aprila izlet svojih somišljenikov v Gonars. Na sporedu so polaganje vencev, nastop pevskih zborov in priložnostni govor. Bivši internirane v Gonarsu, bo orisal življenje v taborišču.

Ta pobuda Slovenske prosvetne zveze spada v okvir proslav ob 30-letnici osvoboditve.

Danes in jutri odprte bencinske črpalke

Na Goriškem so danes in jutri odprte naslednje bencinske črpalke:

OBČINA GORICA - Danes: BP, Ulica Lungo Isonzo; Mobil, Tržaška cesta; Agip, Tržaška cesta; Shell, Ulica Don Bosco; Esso, Ulica 24. maja. Jutri: Shell, Ulica Crispi; Esso, Ulica Lungo Isonzo; Total, Ulica Aquileia; Chevron, Mihaleva ulica; Esso, Tržaška cesta.

OBČINA TRŽIČ - Danes: Total, Ulica Matteotti; Esso, Ulica I. maja; BP, Ulica Boito; Fina, Ulica Cosulich; Jutri: Shell, Ulica Matteotti; BP, Ulica Cosulich; Total, Ulica Boito.

V GORICI TOKRAT ŽE TRETJIČ

V gledališču Verdi 10. aprila revija «Primorska poje 75»

Nastopilo bo deset zborov

Letošnja revija primorskih pevskih zborov «Primorska poje» se naglo bliža svojem zaključku. Po uspešnih prvih petih nastopih v Cerknem, Postojni, pri Korocih, v Kopru in Prvačini je na vrsti danes popoldne šest koncert v Komnu. Prišel se bo ob 16. uri. V soboto, 5. aprila, bo koncert v Kulturnem domu v Trstu, zadnji koncert, osmi po vrsti, pa bo v četrtek, 10. aprila, ob 20.30 v Verdijevem gledališču v Gorici.

To bo že tretjič, da pristaja «Primorska poje» v Gorici. Prvič je to bilo leta 1973, ko so zbori nastopili v Prosvetni dvorani. Lani se je SPZ odločila za Verdijevo gledališče in uspeh je presegel vsa pričakovanja. Na žalost niso na lanski koncert prišli nekateri napovedani zbori. Zato bo pa letos boljše. Organizatorja revije, Združenje pevskih zborov Primorske in Slovenska prosvetna zveza, sta poskubela, da bo letos v Gorici nastopilo več zborov. Gre za zore, ki so na Goriškem znani, zato sta organizatorja prepričana, da bo goriška publika letošnji program ugodno sprejela in da bodo ljubitelji slovenske zborovske pesni tudi ob tej priliki napolnili Verdijevo gledališče.

Na sporedu goriškega koncerta so nastopi Sovodnjskega noneta, ki ga vodi Zdravko Petetjan, moškega zbora «Fante izpod Grmade», ki ga vodi Ivo Kralj, ženskega zbora «Oton Župancič» iz Štandreza, ki ga vodi Ivan Mignozzi, Komornega zbora iz Idrije, ki ga vodi Ivan Rjavac. Nastopili

bodo tudi Moški zbor iz Mirna, ki ga vodi Anton Klancič, mešani zbor «Anton Možina» iz Brij, ki ga vodi Stanko Benko, Tržaški oktet, Moški zbor iz Kobarida, ki ga vodi Vlado Volarič in Mešani zbor iz Postojne, ki ga vodi Ivo Jelerčić.

KOMISIJA ZA DORASCAJOČO MLADINO PRI SKGZ

prireja letovanje otrok v Zg. Gorjah in v Savudriji od 8. do 29. avgusta 1975.

Vpisovanje in podrobnejše informacije dobite na sedežu SKGZ v Gorici, Ul. Malta 2.

Razna obvestila

Slovensko planinsko društvo v Gorici obvešča člane, da bo jubilejni občni zbor v sredo, 9. aprila, v Prosvetni dvorani na Korzu Verdi 13. Ob tej priliki bo nastopil tudi moški zbor «Oton Župancič» iz Štandreza.

</

SERGIO SALVI: «ODREZANI JEZIKI»

«Glotoški nacionalizem» vir vsega zla za manjšine

Koristna in pogumna knjiga, vendar z zelo pomanjkljivimi in nesprejemljivimi informacijami o slovenskem jeziku in književnosti

«Odrezani jeziki» Sergia Salvi imajo dve veliki zasluge, ki presega okoli zgodovinske in kulturne vsebine knjige. Izšli so pri ugledni založbi Rizzoli, kar pomeni, da je bilo odlično poskrbljeno za reklamo dela in napisal jih je bojeviti pisatelj, ki se ne boji nikogar in se poslužuje vseh dovoljenih sredstev in celo sarkastičnega paradoksa, kadar gre za točenje čistega vina.

Argument, ki ga obravnava knjiga, in sicer »zgodovina jezikovnih manjšin v Italiji«, je namreč zelo po svoji naravi tak, da lahko prodere v zavest najširših krogov le pod pogojem, da jim ga vsilimo s pomočjo najsodobnejše mreže reklamnih in informacijskih sredstev (kar se je uresničilo, kot lahko že zdaj sklepamo po velikem odmevu, ki ga je knjiga imela v italijanskih časopisih in revijah) in da se ga loti človek brez predsodkov in odločen, kakršen je Sergio Salvi. Kot člani slovenske manjšine v Italiji se tega dejstva lahko samo veselimo, saj bo prav

gotovo veliko pripomoglo k temu, da bo italijansko javno mnenje postalo občutljivejše do manjšinske problematike in posredno, in morda celo neposredno, vplivalo na ljudi, od katerih je odvisno sprotno reševanje vseh zametanih pravic. Salvi, ki zadevajo zaščito manjšin, izkušnje v tem pogledu zelo poučne. Politična volja na samem vrhu države je resnično na ljubo pozitivno usmerjena in priznava vse vsaj osnovne pravice manjšinam. Bila je pravzaprav dobro razpoložena že leta 1947, kot pravi Salvi v svoji knjigi, ko je v prvem odstavku 3. člena ustave zajamčila enake pravice vsem državljanom, ne glede na jezik, ki ga uporabljajo. Toda pot od vrha države do skromnega, a večkrat nadutega občinskega funkcionarja, je zelo dolga. Na tej poti so se doslej porazgubili skoraj vsi dobri sklepi in nameni in vsi redki ukrepi v korist manjšinam. Miselnost v gromne večine italijanskih funkcionarjev od najvišjih na ministrstvih do najnižjih v krajevnih ustanovah in na šolskih skrbništvih, je popolnoma gluha tudi za najnovejšo potrebo jezikovnih manjšin. In je taka, ker je ves italijanski kulturni in politični svet, razen zelo redkih izjem, tak. Pravi Salvi: «Največjo krivdo imajo v tem pogledu izoblikovalci javnega mnenja in sicer intelektualci, časnikarji, politiki in »navijači« velikih ideoloških in etičnih bojev. Prav ti bi morali u-

stvariti vzdušje, ki bi prisililo vladno, da v celoti izpolni svoje obveznosti v zvezi z zaščito manjšinskih jezikov, kot to predvideva ustava.» In prav na te »izobilice« javnega mnenja se obrača Salvijeva knjiga in jih skuša stresti in stretniti s kopico konkretnih podatkov prav tako, kot z jedro ironije in znanstveno polemiko.

Mirna do ljudi, ki se v mehanizirane države poslužujejo drugega jezika od italijanskega, je zelo stara, trdi Salvi, in izhaja iz »jezikovnega nacionalizma«, ki je izbruhnil v risorgimentu in je napravil več škode italijanski demokraciji, kot vse druge negativne družbene sile skupaj. Tudi fašizem je mogel nastati samo v vzdušju »jezikovnega nacionalizma«. Političnim silam, ki so si v romantičnem času prizadevale, da bi zedinile Italijo, je seveda nacionalistično tolmačenje tudi jezikovnih vprašanj prav prišlo. Vsa ljudstva, ki so zvala stran Alp, so nujno morala biti vsaj po jeziku italijanska, kajti sicer bi zahtevala po zedinjenju ne imela nobene resne osnove. Toda po izvršenem zedinjenju se stvari, kot zagrenjeno ugotavlja Salvi, v tem pogledu niso spremenile. »Jezikovni nacionalizem« je celo okrepil svoje položaje. Postal je »glotoški ali znanstveni nacionalizem«, ki je latinščini, furlanščini in okcitansčini odločno odrekal »status« jezika ter enostavno ignoriral vse ostale jezike neromanskega izvora. Da je nemško govoreče ljudstvo na Južnem Tirolskem prišlo do svojih pravic, je moralo seči po nasilju in ravnalo je pravilno, pravi Salvi, ker je še danes »glotoški nacionalizem« tako globoko zasidran v italijanskem javnem mnenju, da ga lahko samo bombe premaknejo. Kar pa se nas Slovenec na Tržaškem tiče, nadaljuje Salvi, se moramo zavedati samo Londonskega sporazuma, če so nam vsaj na papirju priznane nekatere osnovne pravice. V Benški Sloveniji je še vse, kot je bilo leta 1966. Zelo podobno stanje bi najbrž bilo tudi na Gorškem, če bi Gorška nekaj let po vojni ne bila pod zavezniško vojaško upravo. Samo z nasiljem, zaključuje Salvi svojo misel, lahko torej prisilimo italijanske politike, da priznajo obstoj narodnostnih in jezikovnih manjšin. Sami od sebe ne dajo ničesar. Kaj je storiti? Najprej je treba izpodbiti, meni Salvi, lažne trditve »glotoškega nacionalizma« in potem kapilarno informirati javno mnenje o vseh manjšinskih problematikah v Italiji in drugod v Evropi. V novem odnosu javnega mnenja do manjšinske problematike je upati, da bodo nastali ugodnejši pogoji za rešitev tega, kar se še resiti da.

Poglavje, ki ga Salvi v svoji knjigi namenja Slovincem v Italiji, je v zgodovinskem pogledu dovolj točno in izčrpano. Pomagal mi je pri tem prof. Samo Pahor, kateremu se avtor v kratkem uvodu toplo zahvaljuje za sodelovanje. Žal pa moramo reči, da so informacije o zgodovini našega jezika in naše književnosti v Salvijevem delu zelo pomanjkljive. Med drugim lahko na primer beremo v knjigi tudi take stavke: «Kljub nekaterim prejšnjim poskusom je temelje za sedanjo »košino« šele leta 1808 postavil Jernej Ko-

pitari, ki si je zamislil prvo enotno slovnico. Toda proces dokončnega poenotenja književnega jezika se je dovršil komaj leta 1959... Enotna izgovorjava slovensčine se je uveljavila šele leta 1950, toda leta 1962 se je še popravila in izpopolnila na osnovi kranjskega narčaja iz Ljubljane in njene okolice.»

JOSIP TAVČAR

Eno izmed treh del Klavdija Palčiča, označena z naslovi »Na položaju I, II, III«, formata 2,30 X 1,90 m, s katerimi je zastopan na razstavi v veliki »Razstavnici dvorani« v Rimu v okviru kvadrilena »La nuova generazione«. Svoja dela za to razstavo je poslal 1700 avtorjev, izbranih pa jih je bilo le 400, vsak s po tremi deli

V OKVIRU 17. TEDNA ITALIJANSKIH MUZEJEV V GORICI

Razstava »Prazgodovina Posočja« bogat a nepopoln skok v preteklost

Pripravila sta jo Društvo naturalistov »A. Comel« iz Gorice in goriški Pokrajinski muzej

17. tedna italijanskih muzejev v Gorici je dajala početak razstavi »Prazgodovina Posočja« (Preistoria dell'Isontino), ki sta jo pripravila Društvo naturalistov »A. Comel« iz Gorice in goriški Pokrajinski muzej. Izredno zanimanje za razstavo, predvsem solarjev, je potrdilo, da so se pripravljali razstave zavedali vrhovi v sicer bogatih muzej- skih prikazih Gorice in njene okolice ter ponudili občinstvu zanimiv in poučen prikaz prazgodovine tistega dela Posočja, ki je v današnjih upravnih mejah goriške pokrajine, po kateri teče Soča od Solkan pa do morja.

Ton je razstavi dajalo gradivo, odkrito po letu 1965, ko so v goriški pokrajini po dolgem, kar predolgem premoru, ponovno zaživela arheološka raziskovanja, del gradiva sta posodila muzeja iz Ogleja in Trsta, razstavljena pa so bile tudi starejše najdbe iz muzejske zbirke na goriškem gradu (Museo di Storia e Arte). Med temi slednjimi je bilo tudi gradivo iz zakladne najdbe v Sempetru pri Gorici, iz Grgarja in Mosta na Soči. To je, posebej sempterski in grgarski material, tolikanj pomembno in zanimivo gradivo, da so priredili izjemoma prestopili upravne meje. Upravičeno, saj v obdobju, ki so ga predstavili, ni bilo v današnji podobi začetnih meja, predvsem najdbe iz Grgarja in Sempetra so tudi bistveno dopolnjevale in zaokrožale podobo predstavljenega obdobja.

Namen razstave je bil očiten, prireditelji so ga zapisali tudi v skromnem, a prijetnem sprememnem katalogu. Njihova želja je bila pokazati, kakšna je arheološka podoba obdobja, odvisno pa od razpoložljivih najdb in stopnje raziskav. Prav nezadostna raziskovanost je najpogostejši vzrok t. i. belim lisam na arheoloških kartah in najbrž si moramo in smemo le tako razlagati odsotnost denimo neolitiskih najdb v obravnavanem prostoru, še posebej zato, ker je to obdobje bogato zastopano v jamah tržaškega Krasa. Tvorci razstave so vsakega poizkušali čim bolj celotno pokazati prazgodovinska obdobja goriškega Posočja, pri tem pa je bilo publiki predstavljeno tudi povsem novo gradivo. Pomembna po- sojst ali bolje obogatitev, ki prinaša marsikatero novo spoznanje in razširja študijske možnosti, je epipaleolitsko ali bolje mezolitsko kameno gradivo, odkrito v odprtih postajah v Dobrodo in na Meddejskem hribu. Bolj kot zanimivost velja omeniti količinske ostaline s Prevala, ki na razstavi sicer materialno niso bile zastopane, vzbujajo pa zanimanje raziskovalcev ko- lošič, teh neznanih bivališč mlajše kamene dobe. Posebno pozornost je med obiskovalci razstave vzbujala lončenina iz Sv. Lovrenca, zanimiva zaradi samosvojih oblik, uspele restavracije in smelih rekonstrukcij, obenem pa ima to gradivo verjetno tudi največje strokovno tezo. To so prve priče kulturne žarnih grobišč v Posočju (9. stol. pr. n. št.), ki zapolnjujejo eno izmed občutnih vrzelj v prazgodovini Posočja, tako kot vsak nov pojav na sprota to gradivo, skupaj z najdbami iz grobov s Kalvarije, mnogotere nove probleme.

Še največ prostora je bilo na razstavi odmerjena železni dobi, halštatskemu obdobju (800 – 300 pr. n. št.). V ta okvir so bile uvrščene tudi najdbe iz Sempetra in sicer drobci iz bogatega depoja, najdenega na pobočjih Markovega hriba in pa 14 sprov iz zakladne najdbe v Grgarju. Avtorji razstave pa se niso mogli odreči predstaviti dokaj skromnega gradiva iz Mosta na Soči, ki jim je bilo dostopno, torej iz najdbišča, ki daje pečat halštatskemu obdobju v Posočju, vendar je geografsko že daleč izven okvirov z razstavo zajetega območja. Goriško Posočje je v tem času bilo na meji dveh velikih halštatskih kultur – svetločlucije in estenske

(Este), ki ju na obravnavanem prostoru povsem zadovoljivo dokumentirajo najdbe z grobišč v Ronkah, Redupljah in Meddejskem hribu. V to obdobje sodi tudi trinajstletica utrjenih naselbin – kaste- lirjev, kolikor jih je v goriški provin- ci. Gradiskom je bilo posvečene precej prostora, iz prikazane- ga gradiva pa je bilo v prvi vrsti očitno to, da je naše znanje o njih še vedno zelo bleda, kaj ma- lo namreč vemo o njihovih začetkih, o načinu utrjevanja, o notra- nji organizaciji ali o izgledu hiš, že v manjših sondah nabrano gra-

divo z Meddejskega hriba, Dobrodo- ba, Brestovca, Moščenice, Reduplje kaže veliko raznolikost oblik, dokajšen časovni razpon in potrjuje upravičenost samostojne obravnave t. i. kasteleirskih kultur.

Razstava je zagotovo dosegla zastavljene cilje, to je seznaniti vse, ki jim je to časovno odmaknjeno obdobje pri srcu, z vsem doseže- nim, bilo si je moč ustvariti po- dobo o prazgodovini Posočja, ki pa seveda ni popolna. Nedvomno se tega zavedajo tudi prireditelji go- riški raziskovalci.

DRAGO VOLUŠAK

OSMI ABONMAJSKI KONCERT GLASBENE MATICE

Anton Dermota - slovenski tenorist svetovnega slovesa

Pri klavirju Hilda Dermota - Večer slovenskih samospjevov od Linharta do Uroša Kreka

Spet bomo na pobudo Glasbene matice imeli priložnost spoznati slovenskega glasbenega interpretata, ki je s svojimi izjavnimi vrlinami dosegel izredne uspehe in se povzpela med velike umetnike našega časa. To je Anton Dermota, dolgoletni prvak Dunajske državne opere, ki bo v petek zvečer nastopil v Kulturnem domu v Trstu z recitalom slovenskih samospjevov. Pri klavirju ga bo spremljala njegova soproga Hilda Dermota.

Anton Dermota, ki bo točno dva meseca po petkovem nastopu v Kulturnem domu praznoval petinšestdesetletnico, se je rodil v Kropi na Gorenjskem. Prvi glasbeni pouk je prejel na orglarski šoli v Ljubljani, kjer sta mu bila učitelja Stan- ko Premrl in Fran Kimovec. Dve leti se je udeleževal v krogi, nato pa je nadaljeval glasbeni študij v Ljubljani, kjer se je na kon- servatoriju učil petja in kompozici- je; pri tem se je vzdrževal s hono- rarijem, ki ga je prejemal kot član zbora ljubljanske Opere. Leta 1934 je Dermota diplomiral na pedagoš- kem odseku konservatorija in se i- sto leto je s štipendijo odšel na

Dunaj na državno akademijo za glas- bo in upodabljajočo umetnost. Njegova kariera opernega peva se je pričela leta 1936, ko je postal prvi lirični tenorist Dunajske držav- ne opere; že od naslednjega leta pa je skoraj vsako poletje nastopal na salzburških prireditvah. Postal je pravi specialist za vloge v operah Wolfganga Amadeusa Mozarta in i- stočasno širil svoj repertoar z ope- rami čeških, poljskih, ruskih, ita- lijanskih in francoskih skladateljev. Njegov sloves se je naglo razširil po glasbenem svetu; nesterlokrat je sodeloval kot gost v mnogih po- menljivih gledališčih, bil na turne- jah skoraj po vsem svetu in pel v znanih koncertnih dvoranah. Prav take uspehe kot na opernem je namreč Dermota žel tudi na koncert- nem področju in to v komorni in simfoniki zvrsti z interpretacijo sa- mospevov Schuberta, Schumanna in drugih avtorjev ter solističnih par- tov v raznih oratorijih in kantatah ter v delih, kot so Mozartov Re- kviem, Haydnovo Stvarjenje, Bee- thovnova Misa solemns in 9. sim- fonia, Mahlerjeva Pesem zemlje; ob tem je na koncertih v tujni stalno seznanjal občinstvo tudi s slovensko umetno in ljudsko pesmijo. Posnel je vrsto plošč s celotnimi operami, oratoriji in pesmimi. Za svoje u- metniško delo je prejel mnogo čis- tih naslovov in odlikovanj, od ka- terih je zadnje Red jugoslovanske zastave z zlatim vencem, ki mu ga je ob koncu lanskega leta podelil jugoslovanski predsednik Josip Broz Tito.

Dermotova stalna spremljevalka na koncertnem odru in soproga je njegova soproga, pianistka Hilda Dermota, rojena Berger von Weyerwald, ki je diplomirala leta 1937 v mo- strskem razredu slavne pianista Emila Sauerja. Skupaj vodita tudi mojstrski razred za pesem in orato- rij na Visoki šoli za glasbo in upo- dabljajočo umetnost na Dunaju.

Dermota se bo na koncertu Glas- bene matice v Kulturnem domu pred- stavil z recitalom slovenskih sam- spjevov. Dejstvo, da je prvi avtor na sporedu Anton Tomaž Linhart, zadnji kot najmlajši sodobnik pa Uroš Krek, pomeni, da bomo na tem večeru dobili sliko – v luči sa- mospeva – skozi stila obdobja v razvoju glasbene umetnosti na Slo- venskem v zadnjih dveh stoletjih.

Linhart, bolj znan kot zgodovinar, dramatik in pesnik, je predstavnik galantnega sloga; sledili bodo ro-

mantiki Kamilo Mašek, Benjamin I- pavec, Fran Serafin Vilhar, Davorin Jenko, Ceh Josip Procházka (ki se je kot mnogo drugih njegovih sonarodnjakov udeleževal na Slo- venskem) in Josip Pavčič. Nato bo- do na vrsti skladatelji modernih smeri, novoromantiki Emil Adamič, Anton Lajovic, Risto Savin, Goimr Krek, Lucijan Marija Škerjanc, eks- presionista Slavko Osterc in Marij Kogoj, neorealisti Marjan Kozina ter sodobniki Janko Ravnik, Danilo Šva- ra, Pavel Sivic, Vilko Ukmar in Uroš Krek.

JANKO BAN

Anton Dermota

Hilda Dermota

PETA REVIIJA »PRIMORSKA POJE 1975«

DVA NOVA GORIŠKA ZAMEJSKA ZBORA PRIJETNO PRESENEČENJE V PRVAČINI

Gre za oktet s Plešivega pri Krminu in za moški zbor iz Štavnar pri Gorici - Iz zamejstva sta nastopila še zbor »Slovenec« iz Boršta in »Vasilij Mirk« s Proseka-Kontovele

Peta revija »Primorska poje 75« je bila dne 23. t.m. v Prvačini na Gorškem. Udeležili so se je: Pi- ranski oktet, ki ga vodi Mirando Bržan, Krminski slovenski oktet s Plešivega, moški zbor iz Štavnar pod vodstvom Gabrijele Devetaka, mešani zbor »Slovenec« iz Boršta pod vodstvom Draga Petarosa, moški zbor »Sloga« iz Jelšan pod vodstvom Antona Čekade, moški zbor iz Bu- kovja pod vodstvom Fani Milavec, moški zbor PD »Kras« iz Opatje- ga sela pod vodstvom Justa Maru- šiča, mešani zbor iz Divače pod vo- dstvom Edija Raceta in moški zbor »Vasilij Mirk« s Proseka - Kontovele. Zanimivo na tej reviji je bilo, da so prvič nastopile kar tri nove pevске skupine: oktet s Plešivega, ki ga vodi Ferdinand Simčič, za ta na- stop pa je pripravil Zdravko in Klanjšček iz Gorice, potem moški zbor iz Štavnar pri Gorici in me- šani zbor iz Jelšan, ki je po dol- gih letih obnovil svoje delo. Mi- glih letih obnovil svoje delo.

slim, da je to najbolj pozitivna stran te revije poleg dejstva, da je zbor iz Štavnar pokazal najo- blidnejšo pripravljenost, ki se je odra- žala v čisti intonaciji, kar dobri iz- govarjavi, če izvajamo tu in tam še ponavljajoči se široki »e«, dalje v precej doseženi čistosti glasov ter v enotnosti delovanja. Pesmi, kakor Vogričeva »Lahko noč«, »Dobro ju- tro«, Cirila Preglja in »Dolenjska napitnica« Blaža Potončnika, niso tež- ke, vendar so bile preprosti in inter- pretirane, v duhu svoje enostavnosti in preprostosti, toplo in iskreno. Opozoril bi pri prvi pesmi na ne- koliko preveč ašurno mesto v sredi- ni. Zbor si je pridobil čvrsto osnovo za nadaljnje delo in razvoj, ki mu bo kmalu dopuščal, da bo segel po zahtevnejši literaturi.

Oktet s Plešivega je zapel Vodo- pivčev »Pobratimci«, Cirila Preg- lja priridbo »Nočoj pa oh nočoj« in Aljažev »Pridi Gorenjci«. Še najbolj kompaktno in kolikor toliko zlo to- bile petje pri zadnji, ki je bila tudi interpretacijsko najbolj učinkovita.

Opozoril bi na »e«-kanje pri drugi pesmi, ki ga bo treba odpraviti, kakor tudi portamentiranja. Jasno je, da z ozirom na nekajinsno delovanje okteta marsikaj še manj- ka, kar se lepote petja samega ti- če, vendar se je od nastopa na slo- venskem večeru v Krminu je pokazal napredek. Ob tej priložnosti bi opomnil na eno izmed osnovnih in včasih usodnih napak skoro vsake- nih zborov, namreč na nepazljivost pevcev pri začetni intonaciji, ki pa je lahko tudi na drugi strani posledica neučezanosti. Tudi na to morajo pevcevedo polagati enako pažnjo, kakor pri ostalem delu. Kaj- ti kaj pomaga ves trud, če se že na začetku zbor intonacijsko ne u- jame takoj; včasih se posledice vle- čejo tako daleč, da vztrajata v svo- ji zmedeni intonaciji polovici zbo- ra, kar smo doživeli prav na tej reviji pri drugem zboru. Zaradi te- ga je treba dajanje oziroma spre- jemanje kratko trajajoče intonacije vezhati že na pevskih vajah, da se pevcu navadijo na pazljivost in zbra- noten. Omenjam to pri tem oktetu, ker bi se mu ob povsem gotovi intonaciji na začetku tretje pesmi utegnilo zgoditi nekaj podobnega, čeprav je bila skrbno pripravljena in končno izvenela relativno najbolj u- činkovito. Razumljivo, da bo treba pevcem vložiti še več truda v smis- lu odpravljanja šibkosti, ki so na- vedene v poročilu z revije v Korpu, pa tudi že v prejšnjih poročilih in podrobnejših ocenah tudi boljših zborov.

V splošnem pa bi rad dodal in naglasil še nekaj napak in pomanj- kljivosti, ki so se začele pojav- ljati in ponavljati na letošnjih in tudi na tej reviji. Poudarjanje in kratko, odsekavo zaključevanje fraz, poudarjanje nenaglasenih zlo- gov, ki vodijo že v maniro, povr- nost v izgovorjavi, premalo sklad- nosti v vstopanju in odstopanju, nelagodno stiskanje in krčevito za- stavljanje glasu, ki ne dopušča zlasti v večjih dinamičnih stopnjah zlasti in uravnovešenja v celem zboru, čemur botruje tudi neenaka formacija vokalov. Pozabljamo na pravilnost dihanja in sproščenost mišičevja pevskega organa in okoli- njega, zaradi česar prihaja do več ali manj včasih pa do kar stis- njenih, raskavih glasov, ki vodijo v nesonorno odprtost in tudi v kar pravo kričavost. Ta gotovo ne mo- re biti v podporo stremljenju po le- poti petja in po zlahtnosti inter-

pretiranja. Tak način petja, ki je bil že odpravljen, ne more voditi k čistosti glasov niti v ubranost celote. Posledice takega načina petja se kažejo tudi v interpreti- ranju, ki pozna »trebuhasto« dina- mično razlikovanje, to v svojem enakomernem nihanju stalno pre- kinja kot fraze in povzroča monoto- nost delovanja ter s tem slabi nazornost in izrazu. Tudi tukaj mo- ram ponoviti površnost pri večini basovskih oziroma drugobasovskih skupin, v katerih posamezniki v neprecenljivem zavedanjem intervalov povzročajo nejasnosti ter nehomog- enost skupine in s tem slabijo cel- zbor. Ponovno moram navedeti padanje pevcev pri nizkih dinami- čnih stopnjah, ki je posledica za- piranja ust. Pri nekem zboru je zaradi tega nižanje pojavljalo skoro dosledno pri vsakem zaključ- ku fraze, kar nai bi bilo zelo pou- čno za druge zore. Premalo pozornosti posvečamo tudi vpra- šanju ritma, ki je včasih npr. la- bilnega karakterja. Pa tudi povr- šnost in neizdelanost so se no- kazale letos pri marsikaterem zbo- ru, ki je sčasoma nakazoval pot navzgor. Zaradi tega bo treba v bodoče bolj temeljito zastaviti de- lo in vsaj obnoviti že doseženo, če že ne napredovati. Naj nam bo revija torej merilo slabosti pa tudi kazipot za odpravo letih.

Razveseljivo je, da je svoje delo obnovil zbor v Jelšanah, ki je so- razmerno obravnil v precej trudu. Najbolj ubrana in kompaktno iz- vedena je bila Brajeva »Krasna zemlja, Istro mila!« Zapel je še Vo- dopivčev »Poljske rože« in Nedve- nov »Nazaj v planinski raj!« No, tudi ta zbor se bo lahko v nadalj- njem delu opiral na navedene po- manjkljivosti in potrebe za svoj ra- zvoj in v še lepšem petju, ki ga, razumljivo, ni mogoče doseči v krat- kem času.

Moški zbor »Vasilij Mirk« s Pro- seka - Kontovele je vsekakor po- kazal napredek in v svojem prizide- vanju, čeprav ni prišel še na nek- danji kvalitetni nivo; gre v prvi vrsti za glasovne kvalitete, ki bi jih morali dopolniti mladi pevci; ti bi bolj opoletnili tenorsko bar- vo in dali dolocnejši ton ter večjo prožnost drugim basom. Še je za zbor približal nekoliko večji zlo- stiti in kompaktnosti ter enotnosti delovanja. Prvi tenorji radi zaide-

IVAN SILIČ

(Nadaljevanje na 8. strani)

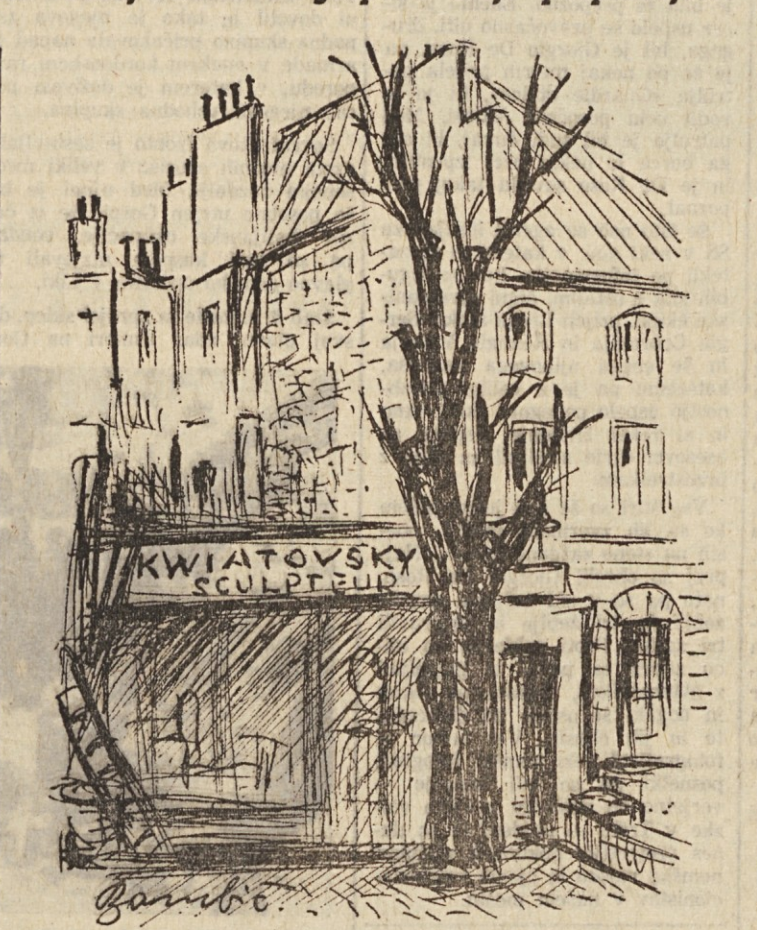
PARIŠKO KULTURNO PISMO

Po sledovih Vena Pilona...

Čevljar: »Bil je uslužen mesje, velik šajncev« - Knjigarnar: »Slikal je malo, bil pa je tudi duhoviti pesnik« - Točaj v baru: »Po gospodu Živjo« povprašujete?

PARIZ, marca 75 — Truš množice ljudi in vozil na širokem blav- varju Montparnasse buči kot slap- mavne reke. Nikjer več sledu tiste idiličnosti iz življenjskih pric- epanj slavnih slikarjev, ki so se po prvi svetovni vojni lesem preselili z romantičnega grica Montmartre. Kubisti in faviisti (Picasso in Braque) so tedaj raz- vnelo razpravljalci o novih tokovih slikarstva v gosposkih kavarnah »La Rotonde«, »Doms« in »Coupoles«. Ko stopam mimo njihovih velikih oken se mi v duhu prikazuje po- doba slovenskega slikarja, ki jim od daleč prisluškuje in smuje, kako bo driselj svoje slikarstvo na njho- vo mednarodno raven. Zakaj ne, saj je pravkar stopil na pot, ki vodi nanjo, ko je kot prvi Slovenec razstavil na svetovno upoštevanem beneškem bienalu prav tedaj, ko so tam pric predstavili svetovni javnosti francoske impresioniste. To si ni mogel tedaj tudi raz- lagati kot prenoski namig, da bo v Parizu res slikarski uspel, ko je na prehodu naletel na ulico, ki strmo vodi na Tra Teatre, znamenito zbirališče slikarjev z Montmartre, na ulico, ki je po- naljhuju nosila ime nekega sli- karja, ki na je bilo tudi njegovo ime — Pilon.

»Prijeteli Veno Pilon, ti kleni po- četnik slovenskega ekspresionizma.« sem pomislil. »Ora si svoje ne- MILKO BAMBIČ

Milko Bambič: Pilonov pariški dom (risba)

(Nadaljevanje na 8. strani)

ČUITE, TOVARIŠI, KAJ NAM KRVAVE ZASTAVE POJO...

ZAPISOVANJE PRETEKLOSTI

Nedeljske strani «Primorskega dnevnika» «Čuite tovariši, kaj nam krvave zastave pojo...» so med bralci zbudile veliko zanimanje. V generaciji, ki je dogodka izpred tridesetih let doživljala in bila tudi sama njihov tvorec, se obudi živ spomini. V tej generaciji je globoka zavest, da je preživljala takrat veliki čas, ko smo se primorski Slovenci, obsojeni od fašizma na dejansko iztrebljenje, dvignili in se skozi smrt in trpljenje prebili v življenje. Zato je razumljivo, da tako pogostoma podoživljamo dogodka težkih let. Ob organiziranih srečanjih tedanjih borcev in aktivistov, pa tudi ob zasebnih pogovorih se nam spomini često vračajo v tisti čas.

In vendar je to premalo! Pričevanj, napisanih, natisnjenih pričevanj je še vedno premalo. Prav ta so nujno potrebna kot vir zgodovinarjem, ki naj naprejšjo zgodovino našega osvobodilnega boja. Saj je že napisana, boste rekli. Toliko knjig je že izšlo in celo vsaka partijska brigada ima svojo knjigo. To je že res, toda partizanske brigade so le ena oblika našega ljudskega odpora, ki pa je koreninil v mnogo širši množici. Menim, da bo moral zgodovinar nekoč napisati delo, v katerem bo dokazal prav to množičnost osvobodilnega boja. Vsaka naša vas, vsaka naša družina in celo posameznik ima svojo zgodovino. In če imamo zapisano zgodovino vsake partizanske brigade in tudi manjših enic, zakaj naj ne bi bila napisana tudi zgodovina vsake naše vasi. Mislim, da smo že tu in tam zamudili ugodne prilike. Marsikje smo že postavili spomenike padlim v osvobodilni borbi. Ob takih prilikah so izšle brošure, ki bi mogle vsebovati tudi delež vasi same v tej borbi. Prav je, da je ob odkritju spomenika poudarek na krvavem davku, ki ga je vas doprinesla za osvobodjenje, vendar je to premalo, ker bi morale te monografije osvetliti vsestransko dogajanje od prvega dne, ko se je v kraju pojavila misel na organiziran boj, pa vse do osvoboditve v majskih dneh 1945. Le iz izčrpnih napisanih krajevnih kronik bo mogoča nekoč izlika sinteza, ki bo izprizila udležbo najširših ljudskih množic v boju proti nacifizmu.

Večkrat čujem pripombe, češ da je že prepozno, da bi se sedaj zbiralo zgodovinsko gradivo. Četudi je bilo že zbrano precej gradiva, je res, da smo pozni, saj so nam mnogi tvorci takratnih dejanj že legli v grob in ne morejo več pričati. Vendar pa je res, da ni prepozno. Drži pa, da se v vsakim dnem bliža čas, ko bo zares prepozno. Res je, da je tudi čas zabilas marsikaj spomin, vendar morejo še mnogi pričati o dogodkih, ki so jih doživeli ali so jim bili celo aktivni dejavniki.

In prav sedaj, ko se je ob pripravah na proslavo tridesetletnice osvoboditve pokazal tako velik interes za spominske objave, je prilika, da se dokončno, — rekel bi ob zadnji priložnosti — lotimo sistematično zbiranja gradiva, ki pa mora biti zapisano. To pa bo mogoče le ob sodelovanju starejših in mlajših generacij. Mlajši rod naj bi prevzel nalogo zapisovalca. Če si naša prostovna društva, podružnice partizanske zveze ali druge organizacije postavijo v svoj program tudi to delo, ne bodo uspehi izostali. Napisani spomini se lahko sprosti objavljajo bodisi v «Primorskem dnevniku» ali kakem drugem časopisu, pa tudi v časopisih in revijah v matični domovini (na pr. v TV 15 ali reviji Borec). Sprotna objava omogoča preverjanje in eventualne popravke in dopolnila, kakor so to sedaj pokazale objave v nedeljskih številkih «Primorskega dnevnika». Cim več bo zbrane in objavljenega spominskega gradiva, tem lažje in bolj temeljito bodo mogli zgodovinarji pisati svoje priprave. Seveda imajo pisci zgodovine na razpolago še arhivsko gradivo, t.j. listine, ki so nastajale v času same borbe in so torej najbolj avtentični dokumenti, ki ob množini najrazličnejših dopisov in poročil morejo služiti tudi pisanju krajevnih zgodovine. Res je, da so ti arhivi precej raztreseni po raznih ustanovah. V Ljubljani je najbogatejša zbirka arhivov v Institutu za zgodovino delavskega gibanja, potem pa so še arhivi v Slovenskem solskem muzeju, v Arhivu Slovenije in še kod. Prav tako hranijo arhivsko gradivo Pokrajinski muzej v Kopru, Gorški muzej in manjši primorskih mestih. Tudi arhiv odseka za zgodovino pri naši Narodni in študijski knjižnici čuva precej originalnih dokumentov iz dobe osvobodilnega boja. Zaj pa se je mnogo listin v zadnjih tridesetih letih izgubilo. To so dokumenti, ki so jih hranili

(in jih še hranijo) aktivisti in borci doma. Razumemo njihov odnos do teh orumeljenih in iztrošenih listov, ker pripadajo delu njihovega življenja. Ko pa oni odidejo, njihovi dediči, mlajši rod, pospravijo za njimi in tedaj zavrzajo te stare «brezpomembne» papirje, ker se ne zavedajo, da je v njih tudi deček usode njihovega prednika, če ne celo kak dokument, ki bi razjasnil tudi kak važnejši zgodovinski dogodek. Kdo bi si na primer vzel čas in potrpljenje, da bi razbral napol zabrisano pisavo na tankih lističih, ki jih je pošiljal iz čee kak naš soborec. Take lističe hrani naš Odsek za zgodovino. To so pisma Franca Sergulina — Bora, ki jih je pisal iz Korone preden so ga odgnali v Rižarno. Pisma so pisana s svinčnikom in z majhno pisavo, da se komaj pozna. Pomagali smo si s povredčevalnim steklom, da smo s trudom prepisali takorekno črko za črko, da smo mogli odlozke iz teh pisem objaviti (glej Jadranski koledar 1975, stran 116).

Prav bi bilo, da vsi tisti, ki hranijo listine in predmete iz časov osvobodilnega boja stvar premislijo in sledijo bivši barokovlanski aktivisti, ki je nedavno izročila odseku za zgodovino pečat ilegalnega krajevnega odbora OF iz Barkovlj, ki smo ga shranili v zbirko muzejskih predmetov. Če pa se kdo le ne more ločiti od posameznih dokumentov, naj bi jih dal odseku vsaj na vpogled, da jih po potrebi prefotografiramo.

Kakor je bilo naše osvobodilno gibanje množično, tako bo tudi zgodovina gibanja ohranjena čim popolnejša, če bodo vsi, ki so se tega boja udeležili, množično sodelovali pri ohranjanju zgodovinskih virov in predmetov.

Drago Pahor

MARČNA OFENZIVA OKUPATORSKIH IN KVIZLINŠKIH SIL V TRNOVSKEM GOZDU

Enote 9. korpusa v tesnem obroču Predmeja - Sinji vrh - Mrzla rupa

Načrt za preboj v treh ločenih kolonah v treh različnih smereh

Drugi del marčne ofenzive proti enotam 9. korpusa na Trnovski planoti se je bližal vsiku. 27. in 28. marca je sicer vladalo na bojiščih zatišje, ki pa je — kot vsako zatišje — napovedovalo nevihto. Vsa poročila, ki jih je prejemal štab korpusa, so govorila o tem, da se pripravljajo odločilni dogodki. Brž ko je namreč sovražnik ugotovil, da na Cerkljanskem ni več partizanskih enot, je začel premeščati svoje sile proti jugu in krepiti obroč okrog 9. korpusa v Trnovskem gozdu. Preko šentivške planote, kjer ga je skušala zadržati artiljerijska enota 9. korpusa, se je spustil v dolino Idrije in napredoval mimo Spodnje Trebuše proti Gorenji Trebusi, s čimer so bile enote 9. korpusa ogrožene iz treh smeri: iz Idrije, s Šebrelj in iz Gorenje Trebuše. Dejansko je v rokah 9. korpusa ostal le še manjši del Trnovskega gozda, ki leži severno in vzhodno od Predmeje in Otlice, ter sektor Vojskega.

Najmočnejše okrepitve je sovražnik pošiljal na sektor Črnega vrha nad Idrijo in Zadloga tako, da je do 28. marca praktično stisnil obroč, ki so ga sestavljale naslednje sile:

— Bojna skupina «Blank» na sektorju Jagerski in Šebrelj s smerjo napada preko Oblakovega vrha na Vojsko.

— Levo od nje bojna skupina «Dippelhofers», katere glavnina se je razmestila na področju Črnega vrha, Zadloga in Idrijskega loga z zapornimi položaji prav do Čola.

— Bojna skupina «Lerch» je zasedla položaje od Čola prek Ajdovščine do Gorice z nalogo, da obkoljenim partizanom prepreči preboj čez Vipavsko dolino na Kras.

— Iz smeri Lokve proti Predmeji je napadala bojna skupina 2. kosaškega polka «Bikowsky».

— Bojna skupina «Hahn», v kateri je bila v glavnem 24. SS briga kraskih lovcev, pa je prodirala proti Vojskemu.

Štab 9. korpusa se je znašel v nič kaj zavidiplivem položaju in moral je hitro in premišljeno ukrepati. Po preučitvi raznih možnosti (preboj čez Vipavsko dolino na Kras, preboj na Banjsko planoto in spet na Cerkljansko, smer preboja proti Pivki) se je odločil za preboj v smeri Pivke, ker so bile sovražne zasede med Čolom in Črnim vrhom razmeroma redke. V skrajnem primeru bi se korpus utegnil prebiti čez železniško progo Postojna — Trst na Notranjsko, ali pa bi tja — v smislu navodil glavnega štaba Slovenije, poslal vsaj ranjence in italijanski brigadi.

Zato je štab korpusa neprestano krepil enote pred Čolom, da bi v

PRIPRAVE ZA VSTAJO OBOROŽENIH ENOT KOMANDE MESTA TRST

Gapovci II. sektorja napadejo in zažgejo garažo nemškega poveljstva v Ul. d'Azeglio

Štiri od dvanajstih diverzantov so Nemci s sodelovanjem «Guardie civice» prijeli in 29. marca obesili na steno požgane garaže - Pomemben prispevek informatorjev Komande mesta

Velika marčna ofenziva, ki je povzročila 9. korpusu precej težav in izgub, nikakor ni pretrgala velike politične akcije za Trst — piše Metod Mikuz v svoji knjigi «Pregled zgodovine NOB v Sloveniji». Mestni odbor OF za Trst je 1. aprila poročal, da si je zadal za nalogo politizacijo vseh slovenskih množic, v povezavi z ostalimi množičnimi protifašističnimi organizacijami pa si je prizadeval tudi za politizacijo naprednih italijanskih množic. Vedno bolj odločno se je postavljalo vprašanje odnosa s CLN, saj se je njegov odbor izogibal vsakršni konkretni akciji in sodelovanju v boju proti okupatorju. CK KPS je 28. marca 1945 odgovoril Kraigheru, naj se drži Kardeljevega pisma iz septembra leta 1944. Utrjujejo naj civilno in vojaško oblast, težišče dela pa naj bo na množičnih orga-

nizacijah in akcijskih odborih. V odgovoru CK KPS je tudi govor o teži, ki jo bo pri osvoboditvi Trsta imela 4. armada in da bo treba gen. Drapsinu nuditi vso pomoč. Kraigher je 28. marca poročal CK o nemški ofenzivi in poudaril, da se ta razvija počasi in da še ni končana. Nemci jo vodijo sistematično. Pokrajinski odbor Osvobodilne fronte je 29. marca v nemkem svojem dokumentu poudaril, da je osvoboditev Slovenskega primorja odvisna od jugoslovanskih narodov in v prvi vrsti od primorskega ljudstva. Nič ne bo mogel karkoli ukrepati mimo njihove volje. Izgraditi pa je treba ljudsko oblast od NOO do narodne zaščite in tako svetu dokazati, da «se znamo sami upravljati in da v tem pogledu ne potrebujemo nobene pomoči».

Na seji biroja tržaškega CK 29.

marca so poudarili, da italijanski tovariši «iskreno in brez rezerve sprejemajo» linijo boja in politične akcije, v zvezi s stanjem v Delavski enotnosti so sklenili, da bodo po tovarnah volili tovarniške odbore DE.

V nekem pismu Štoki v Trstu pa je Kraigher sporočil med drugim, da je nujen dogovorjen plenem predstavnikov vseh antifasiističnih organizacij v Trstu, OF, DE, AFZ, italijanske AFZ, italijanske mladine, slovenske mladine, neodvisnih demokratov in po možnosti tudi CLN, za vso Primorsko pa pokrajinska konferenca italijanskih antifasiistov. V zvezi s CLN je v sporočilu rečeno, da se je treba prizadevati za njegovo demokratizacijo, za njegovo mobilizacijo v aktivnem antifasiističnem političnem in vojaškem boju za izgon okupatorja, vzporedno pa razkrinkavati reakcionarne elemente v njem.

Politična in organizacijska dejavnost je bila torej zelo živahna, saj je bilo v tem času že povsem jasno, da se bliža osvoboditev celotne hitre, kot je bilo predvideno v vojaških operacijah na evropskih in jugoslovanskih bojiščih. Zato se je seveda mudilo tudi Komandi mesta Trst, da se usposobi za poslednji spopad z okupatorskimi silami v mestu in da s svojimi bataljoni sodeluje z enotami 4. jugoslovanske armade in 9. korpusa pri osvoboditvi mesta. Štab Komande mesta je imel dela čez glavo, vendar nam je danes zaradi pomanjkanja pisanih dokumentov težko ugotavljati, kaj se je dogajalo dan za dnem, ker je teža dela slonela na izpolnjevanju komandnih struktur, na mobilizaciji v borbeno enoto, na oskrbovanju z orožjem itd., kar se seveda ni odražalo na zmagaj, je pa zahtevalo veliko truda.

Kljub temu pa ni manjkalo oboroženih nastopov proti okupatorju in njegovim pomagačem. Izvajali so jih zlasti pripadniki VOS in GAP, ki so sicer delovali kot samostojne enote, vendar pa so bile v tem času že podrejene Komandi mesta. V prejšnji številki smo opisali dogodek v Lonjerju, ki se je pripetil 21. 3. 1945, tokrat pa bomo osvežili spomin na dogodek v Ul. Massimo d'Azeglio, ki se je pripetil 28. marca 1945. Razni podatki o dnevu dogodka se sicer ne ujemajo. Iz ohranjenega dokumenta — povelja Komande mesta izhaja, da se je pripetil zvečer 28. marca s tragičnim epilogom 29. marca. Isti datum navaja tudi nemško uradno poročilo, ki ga je objavil takratni «Il Piccolo». Iz dokumentov tržaške občine pa izhaja, da je bil tragični epilog dogodka 28. marca, iz česar bi izhajalo, da se je dogodek pripetil že 27. marca. Ta datum navaja tudi članek v listu «Il Lavoratore» iz avgusta 1945.

Na večer 28. (ali 27. marca 1945) se je 12-članska diverzantska skupina gapovcev pod vodstvom tedanjega komisarja in kasnejšega komandanta II. sektorja Nerea (Gina) po daljšem predhodnem preučevanju položaja odločila za napad na garažo «Autorimessa Principe» v Ul. Massimo d'Azeglio, v kateri so imeli Nemci skladišče bencina, gum, tovarnjakov in tudi nekaj orožja. Tovorni karni gapovcev je bil, da bi ves bencin in drugi material iz garaže odpeljali s tovarnjaki na Kras, kjer bi ga skrili v bližini Gropada in ki naj bi potem služil bodisi enotam 9. korpusa, bodisi 4. armade. Že na samem začetku akcije pa se je pokazalo, da je načrt neizvedljiv in zato so se odločili za zažig bencina.

Ob 19.30 27. marca (po drugi verziji 28. marca) se je odpravilo na akcijo 12 članov skupine. Oboroženi so bili s pištolami, ročnimi bombami in tremi broztreklami. Dve skupini sta zastražili dohode iz bližnjih ulic, ena pa se je podala pred vhod v garažo, kjer je najprej onemogočila čuvaja, nato pa vdira v notranjost, kjer se je polastila orožja in ga izročila patrulji, dva člana skupine pa sta odvedla čuvaje proti Sv. Ivanu.

Medtem se je pred garažo pojavil neki pešec, pokukal vanjo skozi odprta vrata in se naglo oddaljil. Borci, ki so že nakladali sode z bencinom na tovarnjake, so ga opazili in posumili, da gre za policijskega agenta ali njihovega konfidenta. Ker je nakladanje bencina zahtevalo več časa, kot se je zdelo in ker je obstajala nevarnost, da bo že omenjeni pešec dal alarm, so se v naglici odločili, da bencin zažgejo. Zato so razlili bencin iz enega od 25 sodov in ga skušali zažgati s strelji iz brozstrelk. Ker pa jim to ni takoj uspelo, so vrgli na razliti bencin ročne bombe in garaža je bila v trenutku v plamenih. K hitremu širjenju požara so pomagale tudi eksplozivne bombe in streliva, ki ga je bilo v garaži na pretek.

Vse to se je dogajalo okrog 21. ure. Dim, ki se je valil iz garaže in bučno pokanje bomb in municije sta seveda takoj priklicala vojaške in policijske patrulje na motornih kolesih, ki so zaprle vse dohode do garaže. Skupini borcev, ki so bili v garaži in katerim je že grozila smrt v plamenih, ker so se medtem zaprla glavna vrata, je na neki način uspelo vrata ponovno toliko odpreti, da so se lahko še pravčasno izmuznili in se mimo nemških patrulj porazgubili. Štafeti je o razpletu dogajanja uspelo obvestiti še tovariša, ki sta vodila čuvaje proti Sv. Ivanu in ki sta se že vračala, vendar je bilo že prepozno. Enemu je sicer uspelo še pravčasno uiti, drugega, bil je Giorgio De Rosa, pa je že po nekaj metrih prišla patrulja «Guardie civice», ki jo je vodil neki poročnik Altieri. Med patruljo je bil tudi čuvaj, ki sta ga borca le nekaj prej izpustila, in je De Rosa seveda takoj prepoznal.

Se isto noč so agenti italijanske SS v neki hiši, v katero so se zatekli po informacije, ki so izgubili stik z ostalimi člani diverzantske ekipe, prijeli Ljivjo Štoko, Sorgia Cebornija in Remigia Visinija in še enega njihovega tovariša, kateremu pa je v veliko prištevno uspelo pobežniti skozi okno in si rešiti življenje, čeprav so esesovski divje streljali za njim z broztreklami.

Vse štiri so še isto jutro, potem ko so jih zverinsko mučili, obesili na steno zažgane garaže. Najprej so obesili Giorgio De Rosa, nato pa so v zid zažgane garaže zabili še tri žehlje in pripravili tri zanke. Proti polnočju so ulico zaprli za pešce in pripeljali z avtomobilom, zvezane na rokah in nogah, še ostale tri diverzante in jih obesili. Vse prizor je fotografiral neki nemški fotograf, posnetki pa so bili kasneje verjetno ob uničenju nemške vojske v Trstu — najdeni in so danes pretresljiv dokument zločinov nemške vojske in njenih kolaboracionistov v našem mestu.

Nemci obešajo aretirane gapovce dan po napadu na garažo v Ul. Massimo d'Azeglio. (Posnetek je napravil nemški vojaški fotograf)

PRODIRANJE 4. ARMADE PROTI REKI

Priprave za napad na utrjeni Gospič

Koncentracija enot 4. armade je bila izvršena med 22. marcem in 3. aprilom, napad pa je bil določen za 4. april ob šesti uri zjutraj

Po osvoboditvi Bihaca je 4. armada dobila nalogo, da prebije sovravno fronto med Malo Kapelo in morjem, da bi tako lahko nadaljevala svoj prodor proti severu.

Sovražnikova fronta se je raztezala na liniji Vrhovine - Gospič - Karlobag - Pag, ob Velebitu in njegovih obronkih pa se je delila na tri odseke. Skladno s tem so bile tudi njegove sile razdeljene v tri glavne skupine. V severni smeri, ki bi jo lahko na kratko označili z linijo Korenica - Otočac - Brinje (glej priloge zemljevid!) je imel sovražnik okrog 9 bataljonov in štiri topovske baterije iz sestava 392. divizije z operativnim štabom v Otočcu. Proti Gospiču je imel 7 bataljonov in 3 baterije v glavnem iz sestava 11. divizije, v primorski smeri, računajoč pri tem tudi s posadko Paga in Baških Oštarij, pa 4 bataljone, od katerih 3 nemške in eno ustaško baterijo. Na komunikaciji Ogulin - Brinje - Senj - Novi - Susak je imel 6 bataljonov, v glavnem ustaških in dve nemški bateriji. V Jablancu in Senju pa 7 nemških obalnih baterij. Končno je v tem času 237. divizija, brez enega polka, ki je ostal v Istri, še prešla bivšo italijansko - jugoslovansko mejo in do 3. aprila zasedla položaje na liniji Kraljevica - Jelenje - Lokve.

V tem razporedu sovražnik ni imel izrazitih težišč, čeprav je bil v smeri Korenica - Otočac nekoliko močnejši, pomembnejše pa je bilo dejstvo, da je bilo tu tudi težišče njegove 392. divizije. Njen komandant, kateremu so bili taktično podrejeni tudi 11. divizija in vsi ostali deli na tem področju vse do bivše italijanske meje, je ocenil, da bo napad 4. armade usmerjen naravnost proti Reki in je predlagal komandantu XV. planinskega korpusa, kateremu je bil podrejen, da bolj koncentrirano svoje sile v pričakovanju skorajšnjih bojev, pa čeprav bi moral pri tem žrtvovati nekatera oporišča. Pri tem je imel predvsem v mislih zaščito smeri proti Otočcu. Toda komandant XV. korpusa tega ni dovolil in tako je njegova zapadna skupina pričakovala napad 4. armade v enakem kordonskem razporedu, v katerem je doživela požar njegova vzhodna skupina.

Sovražnikova fronta je sestavljala vrsto močnih oporišč v veliki medsebojni razdalji. Med njimi je bil še posebno utrjen Gospič, še iz časov italijanske okupacije, vendar pa so tudi kasneje utrjevali to glavno ustaško oporišče v Liki.

Štab 4. armade in sprejel sklep, da svoj glavni udar usmeri na Gospič.

Začetek napada je bil določen za 4. april ob 6. uri zjutraj. Do tega časa so morale biti vse sile na svojih izhodiščnih položajih. V tem času se je sovražnikova aktivnost na področju Gospiča in Otočca omejevala na krajevne izpade in rušenje mosta pri Bilaju, ki je neposredno padel v roke 20. divizije. Pri tem se je poskuševal tudi letal in dve izgubil. Vsi njegovi izpadi pa so se končali s hitrim umikom in niso niti najmanj vplivali na dogajanje v Liki oziroma na priprave 4. armade za nadaljnje ofenzivne sunkne proti Reki, tako da so se boji za Gospič začeli točno po načrtih.

Prirejeno po knjigi «Osvobodilni pohod na Trst»

Med zadnjo nemško ofenzivo v Trnovskem gozdu

PRICEVANJA IN SPOMINI OB 30-LETNICI OSVOBODITVE

Borbenih 80 let Albine Bavčarjeve

V svoji rojstni vasi (Selo na Vi-pavskem), med svojimi sorodniki, prijatelji in znanci, praznuje danes svojo 80-letnico Albina vd. Bavčar, roj. de Maiz, ki že 60 let živi in dela v Trstu. Dobro jo pozna, visoko jo ceni in s hvalečnostjo se je spominjajo ter jo večkrat obiščejo, in skupaj obujajo spomine, bližnji borci, aktivisti in aktivistke OF in politični voditelji iz časov NOB in prve povojne dobe. Kajti Albina Bavčar je do moga zavedna in napredna slovenska žena, čudovita ženska, ki ni nikdar klonila, kljub hudemu mučenju v Colliotijevem b-lugu, ki se ni ustrašila težav in nevarnosti, ko je že med prvimi z vsem zanosom in predanostjo pomagala, aktivno sodelovala pri organiziranju osvobodilnega gibanja, pri zbiranju in prenosu pomoči partizanom, ko je prenašala važna spominska, nosila hrano in obleke ujetim aktivistom in borcem, ko je s svojimi možem nudila varno zatočišče ilegalcem, ko je po tej poti nadaljevala, kjerkoli in kadarkoli je šlo za ohranitev pridobitve osvobodilnega boja, za naše narodnostne pravice. Posledice hudih preiskav, grenkih ur in trpljenja se z leti vedno bolj obujajo. Tako naše Albine ne videmo več tako pogostoma, ko je pred nekaj leti, na našem prireditelju in proslavi. O vsem pa je sproti seznanjena in pozorno prizadeva sledi vsem dogajanjem pri nas in v svetu, kar vsak dan našljajo prebere Primorski dnevnik, drugo pa izve, ko ima obiske. Bistra go pa izve, ko ima obiske. Bistra go pa izve, ko ima obiske. Bistra go pa izve, ko ima obiske.

«Ne omedliš, če te napolnijo z vodo. Rjovele sem kot zverina. Od mene pa niso nič izvedeli. In to jih je še bolj jezilo... Mene so strašno mučili, nekatere druge pa še bolj. Dekletce iz Goriške, staro komaj 16 let, so slekli, privezali na ekščito in ji z dolgimi iglami (za pletenje) prebadali pljuča. Vso noč in ves dan je potem bruhal kri, drugi so zveli nedolžnost s pendrekom. Strota je potem krvavela in stokala vso noč». Vse to, in še marsikaj drugega, je videla in doživela Albina Bavčar. Priporočila, opisuje do podrobnosti žalostne pa tudi razveseljive, nepozabne dogodke, spomine iz svojega in iz našega življenja, iz našega zgodovine.

Najlepši spomini so seveda navezani na mladost, ko je tam pri njih na Vipavskem razvijala živo dejavnost bralno društvo, tatarsko društvo, dramsko društvo, sokolsko društvo, ko je bil v Seli sokolski tabor, ko so telovadili, in med njimi seveda tudi Albina, nastopila v raznih krajih, ko je Albina lepo odigrala svojo vlogo v igri «Ne kliči vra- gas in dobiš...» (ejj koliko rož. Ta

«Ne omedliš, če te napolnijo z vodo. Rjovele sem kot zverina. Od mene pa niso nič izvedeli. In to jih je še bolj jezilo... Mene so strašno mučili, nekatere druge pa še bolj. Dekletce iz Goriške, staro komaj 16 let, so slekli, privezali na ekščito in ji z dolgimi iglami (za pletenje) prebadali pljuča. Vso noč in ves dan je potem bruhal kri, drugi so zveli nedolžnost s pendrekom. Strota je potem krvavela in stokala vso noč». Vse to, in še marsikaj drugega, je videla in doživela Albina Bavčar. Priporočila, opisuje do podrobnosti žalostne pa tudi razveseljive, nepozabne dogodke, spomine iz svojega in iz našega življenja, iz našega zgodovine.

Najlepši spomini so seveda navezani na mladost, ko je tam pri njih na Vipavskem razvijala živo dejavnost bralno društvo, tatarsko društvo, dramsko društvo, sokolsko društvo, ko je bil v Seli sokolski tabor, ko so telovadili, in med njimi seveda tudi Albina, nastopila v raznih krajih, ko je Albina lepo odigrala svojo vlogo v igri «Ne kliči vra- gas in dobiš...» (ejj koliko rož. Ta

Vse to blago so znosili k Zali Regent (Kaučev). Zaradi velike količine nabrane hrane so se tovariši za prevoz o- bremenili na mesarja Karla, ki je imel kamionček. Pristal je s pogojem, da se vse na hitro izpelje, zato se je pri Zali zbral precej ljudi. Pri- stoten je bil tudi predsednik OF s Proseka Karel Pirjavec. Drugi so v bližini stajali. Kamionček se je ustavil, obrnjen prav pred vhodom tako, da je čim bolj skritval pogled na dvorišče, kjer

Osvobodilna fronta je na Goriškem zajela skoraj vsako slovensko hišo

Delovale so skrivne tehnike, skrivališča za blago, hrano in zdravila pa tudi za ranjene borce, aktivisti so izvajali trosilne akcije - Tudi v Trzinu so bili ljudje povezani z OF

Na Goriškem je še veliko ljudi, ki so pred tridesetimi leti po- magali partizanom. To delo so o- pravljali v glavnem po skupinah. Tako smo izvedeli, da so razno- vrsten material, obleke, zdravila in hrano, zbirali v Standrežu v pekarni Roze Pavletič. V Trzinu, v hiši Angela Gambija, je bil se- dež terencev, kjer so skrivali tu- di ranjene partizane. V Podgori (po pričevanju Antona Petejana) so prav tako zbirali material za partizane. Omenili smo le nekaj krajev, terenci pa so na Goriškem delovali povsod in v vsaki vasi so bili ljudje povezani s svojo lju- dsko vojsko. Prav tako pomembno je bilo tiskanje in razmnoževanje propagandnega materiala. Zato smo se pozanimali, kako je bilo s tehniko in Gorici.

TEHNIKA V GORICI (Pričevanje Angele in Milana Pavlina)

V času druge svetovne vojne je tudi v Gorici, kot po drugih me- stih na Primorskem, delovala manj- ša tiskarna - tehnika, ki je skr- bela za razmnoževanje tiskane slo- venske besede. Prav gotovo ni bi- la to taka tiskarna, kot tista v Renčah, ki je začela z delom že leta 1928 in v kateri je bilo za- poslenih veliko članov občine. Go- riška tehnika je bila nameščena v stanovanju Ivana Dornika v Uli- ci Torriani 5.

Angela in Milan Pavlin sta so- delovala s to tehniko.

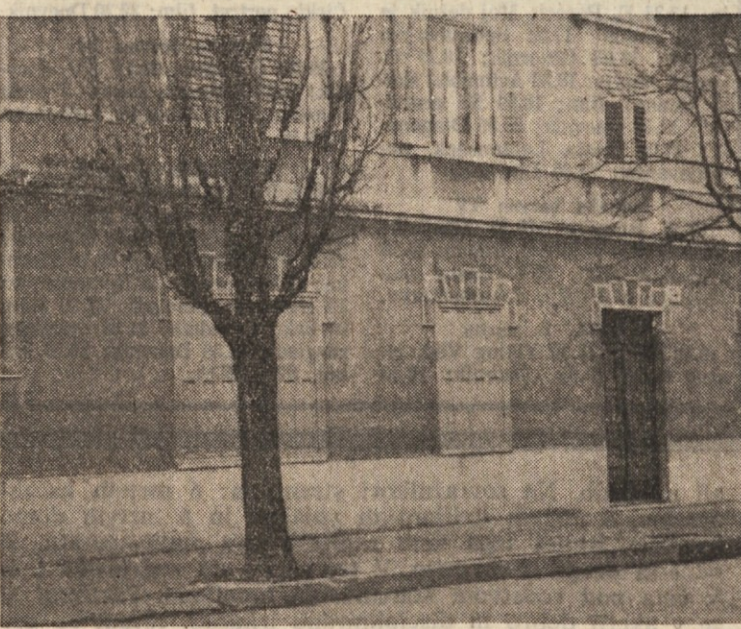
«Kdaj je začela delovati tiskar- na v Gorici?»

«Pravzaprav - je dejal Milan Pavlin - ne morem govoriti, da je bila to prava tiskarna, saj se je njej le razmnoževalo slovensko tiskano besedo. Matrice so namreč prihajale od drugih. Takrat se je govorilo, da so jih nosili iz Brd. Pa vse verjetnosti so jih pisali na Humu, na domu Ivana Gro- nerja. Kako so jih prinesli v Go- rico, ne vem, saj smo delovali tajno, da nas italijanske obli- ne ne odkrije. Vsakdo je poznal le ožje sodelavce, imena ostalih, ki so nosili in tiskale matrice, pa nam niso bila znana. Tehnika je v Gorici začela delovati že leta 1941. Razmnoževali smo stroje iz 1941. Razmnoževali smo stroje iz 1941. Razmnoževali smo stroje iz 1941.

«Kako pa je bilo organizirano delo v tej tehniki?»

«Tudi na to vprašanje bom s težavo odgovoril. Sestro vasa nam- reč le trosila po mestnih ulicah letake, ki nam jih je dajala Dornikova žena Karla. To delo smo opravljali do konca leta 1942, ko ga je prevzela moja sestra. Naj povem, da akcij nisva izvrševala sama, bilo nas je mnogo, ki smo pri tem sodelovali. Kot sem že omenil, smo to opravljali v tajno- sti, saj moja sestra in ostali v družini niso nič vedeli, da sode- lujejo v tehniki. Prav tako jaz nisem vedel za sestrino raznašanje propagandnega materiala.

Poleg Dornika, ki je edini vedel,

Pročelje hiše v Ul. Torriani, kjer je bila tehnika

PRICEVANJA IZ VOJNIH LET

je delal pri nas nekaj mesecev in piše, so v tiskarni delali tudi Sreč- ko Klavčič, Jožef Kodermac, Pepi Fratinovič, vsi trije iz Podgore, Stanko Mačuš iz Ščednega, Ivan Prinčič iz Gorice ter Franc Valen- tič iz Pevme. Zadnja dva sta bila najozja Dornikova sodelavca, zato so jih ljudje imenovali kar «trojka». Sedaj so že skoraj vsi umrli, prav tako je umrla veliko ljudi, ki so se z nami sodelovali.

«Vi in vaša sestra sta imela na- logo trositi letake po Gorici. Ka- ku pa sta to delo opravljali?»

«Pri tem smo veliko tvegali, je pripovedovala Angela Pavlin, «saj smo morali predvsem paziti, da nas policisti ne bi zasledili med delom, sicer bi nas zaprli. Ko smo dobili letake, ki nam jih je dajala Dornikova žena, smo ponoči šli po goriških ulicah in jih metali kar po cesti. To delo smo opravljali običajno enkrat mesečno.

Poleg tega pa smo se v tem času udeleževali raznih sestankov, na katerih smo se dogovarjali za bodoče delo. Spominjam se sestankov, ki smo ga imeli poleti leta 1943 v Grojni, kjer se je zbralo nad 300 ljudi. Navajam to sreča- nje zato, ker je pomenilo precej- šje tveganje. Na pevskem območju je bila namreč skupina oborože- nih fašistov, sestane pa smo imeli nedaleč od tega kraja.

ZBIRALIŠČE MATERIALA V STANDREŠKI PEKARNI (Pričevanje Roze Pavletič)

V pekarni pri standreški cerkvi sem našel 82-letno Rozo Pavletič, tenko za časa osvobodilnega boja. Z njo je bila tudi Františka Pav- letič, Rozina nečakinja. Čeprav je Roza Pavletič visoka v letih, ima še zelo sveže spomine. Že v času dru- ge svetovne vojne sta imela z mo- žem Emom pekarno v Standrežu. V njenih prostorih sta skrivala hrano in obleke, ki sta jih potem dajala partizanom.

«Odkod ste dobivali blago?»

«Veste, takrat je veliko ljudi so- delovalo v osvobodilnem gibanju, veliko naših fantov je šlo k parti- zanom, ostali pa so se vključevali v terenske skupine, ki so delovale po vseh slovenskih vaseh. Tako smo tudi v naši vasi imeli ljudi, ki so zbirali material za partizane in ga nosili k nam v pekarno, kjer smo ga skrivali. Ko je bilo precej nabra- nega blaga, so ga kurirji nosili v Renče, kjer je bil glavni štab. Med kurirji je bil tudi moj sin Milan, ki so ga pozneje ulovili pri Renčah in odvedli v taborišče v Mauthau- sen.

«Ste kdaj imeli težave s tukaj- šnjimi karabinjerji zaradi vašega so- delovanja s partizani?»

«Brez dvoma so morali sumiti, da se pri nas zbira blago za parti- zane. Gotovi pa niso bili, saj ob preiskavanju, in teh je bilo veliko, ni- šo nič našli. Leta 1943 pa sem za- radi ovadne nekega peka, ki je delal pri nas, morala za 40 dni v zapor v Ulici Barzellini. Ta človek

je Pevme, kjer je bil glavni štab. Med kurirji je bil tudi moj sin Milan, ki so ga pozneje ulovili pri Renčah in odvedli v taborišče v Mauthau- sen.

«Ste kdaj imeli težave s tukaj- šnjimi karabinjerji zaradi vašega so- delovanja s partizani?»

«Brez dvoma so morali sumiti, da se pri nas zbira blago za parti- zane. Gotovi pa niso bili, saj ob preiskavanju, in teh je bilo veliko, ni- šo nič našli. Leta 1943 pa sem za- radi ovadne nekega peka, ki je delal pri nas, morala za 40 dni v zapor v Ulici Barzellini. Ta človek

je Pevme, kjer je bil glavni štab. Med kurirji je bil tudi moj sin Milan, ki so ga pozneje ulovili pri Renčah in odvedli v taborišče v Mauthau- sen.

«Ste kdaj imeli težave s tukaj- šnjimi karabinjerji zaradi vašega so- delovanja s partizani?»

«Brez dvoma so morali sumiti, da se pri nas zbira blago za parti- zane. Gotovi pa niso bili, saj ob preiskavanju, in teh je bilo veliko, ni- šo nič našli. Leta 1943 pa sem za- radi ovadne nekega peka, ki je delal pri nas, morala za 40 dni v zapor v Ulici Barzellini. Ta človek

je Pevme, kjer je bil glavni štab. Med kurirji je bil tudi moj sin Milan, ki so ga pozneje ulovili pri Renčah in odvedli v taborišče v Mauthau- sen.

«Ste kdaj imeli težave s tukaj- šnjimi karabinjerji zaradi vašega so- delovanja s partizani?»

«Brez dvoma so morali sumiti, da se pri nas zbira blago za parti- zane. Gotovi pa niso bili, saj ob preiskavanju, in teh je bilo veliko, ni- šo nič našli. Leta 1943 pa sem za- radi ovadne nekega peka, ki je delal pri nas, morala za 40 dni v zapor v Ulici Barzellini. Ta človek

je Pevme, kjer je bil glavni štab. Med kurirji je bil tudi moj sin Milan, ki so ga pozneje ulovili pri Renčah in odvedli v taborišče v Mauthau- sen.

«Ste kdaj imeli težave s tukaj- šnjimi karabinjerji zaradi vašega so- delovanja s partizani?»

«Brez dvoma so morali sumiti, da se pri nas zbira blago za parti- zane. Gotovi pa niso bili, saj ob preiskavanju, in teh je bilo veliko, ni- šo nič našli. Leta 1943 pa sem za- radi ovadne nekega peka, ki je delal pri nas, morala za 40 dni v zapor v Ulici Barzellini. Ta človek

je Pevme, kjer je bil glavni štab. Med kurirji je bil tudi moj sin Milan, ki so ga pozneje ulovili pri Renčah in odvedli v taborišče v Mauthau- sen.

«Ste kdaj imeli težave s tukaj- šnjimi karabinjerji zaradi vašega so- delovanja s partizani?»

«Brez dvoma so morali sumiti, da se pri nas zbira blago za parti- zane. Gotovi pa niso bili, saj ob preiskavanju, in teh je bilo veliko, ni- šo nič našli. Leta 1943 pa sem za- radi ovadne nekega peka, ki je delal pri nas, morala za 40 dni v zapor v Ulici Barzellini. Ta človek

je Pevme, kjer je bil glavni štab. Med kurirji je bil tudi moj sin Milan, ki so ga pozneje ulovili pri Renčah in odvedli v taborišče v Mauthau- sen.

«Ste kdaj imeli težave s tukaj- šnjimi karabinjerji zaradi vašega so- delovanja s partizani?»

«Brez dvoma so morali sumiti, da se pri nas zbira blago za parti- zane. Gotovi pa niso bili, saj ob preiskavanju, in teh je bilo veliko, ni- šo nič našli. Leta 1943 pa sem za- radi ovadne nekega peka, ki je delal pri nas, morala za 40 dni v zapor v Ulici Barzellini. Ta človek

je Pevme, kjer je bil glavni štab. Med kurirji je bil tudi moj sin Milan, ki so ga pozneje ulovili pri Renčah in odvedli v taborišče v Mauthau- sen.

«Ste kdaj imeli težave s tukaj- šnjimi karabinjerji zaradi vašega so- delovanja s partizani?»

«Brez dvoma so morali sumiti, da se pri nas zbira blago za parti- zane. Gotovi pa niso bili, saj ob preiskavanju, in teh je bilo veliko, ni- šo nič našli. Leta 1943 pa sem za- radi ovadne nekega peka, ki je delal pri nas, morala za 40 dni v zapor v Ulici Barzellini. Ta človek

Gapovci II. sektorja v Ul. Massimo d'Azeglio

(Nadaljevanje s 6. strani)

Sergiu Cebronju je bilo komaj 17 let, Visiniju in Šiki 20. Livijo Štoka je bil rojen 29. marca 1925 in je torej umrl priav na svoj 20. rojstni dan.

Naslednjega dne je «Il Piccolo» objavil uradno poročilo nemškega poveljstva, katerega prve vrste so se glasile: «Uradno se sporo- ča: malo po 21. uri 23. marca je bil izvr- n dinamitni atentat na garažo nemškega poveljstva. Se v teku noči je bilo mogoče s sodelovanjem Guardie civice, aretirati štiri krivce...»

Štab Komande mesta Trst pa je 30. marca objavil «Dnevno po- velje», naslovljeno štabom sek- torjev Komande mesta. V njem je rečeno: «Dne 28. t. m. je ek- skluzivna skupina II. sektorja pod vodstvom tov. Nerea, politiki- sarja tega sektorja izvršila ak- cijo na avto garažo «Autorimessa Principe» v Ul. Massimo d'Azeglio. Ob tej priliki je zažgala 5 tisoč litrov bencina, 30 gumijastih pliščev za avtomobile, 8 kamio- nov. Zepljena je 1 brzostrelko, 3 puške, 10 bomb.

Nadalje se je povelje glasilo: «Komanda mesta Trst izreka na tem mestu pohvalo in priznanje tovaršem, posebno tov. Nereu za brezhibno izvršeno akcijo. S tem so pokazali našemu sovražniku, da tudi v Trstu ni varen med bun- kerji in Trstini ovirami pred hrabi- rimi borci Titove vojske, dokaza- li so, da tudi naši tržaški borci, kot njihovi tovariši v brigadah, toleže nacistično in vsakem ko- raku in na vsakem mestu.

Ta akcijska skupina naj bo za vzgled vsem ostalim našim tova- rišem po ostalih sektorjih. To dnevno povelje naj štabi sekto- rjev prečitajo svojim podrejenim edincem.

Omenjeni tovariši bodo predla- gani v odlikovanje štabu IX. korpusa.

Povelja sta podpisala koman- dant - major Martin (Rudi Greif) in za politikomisarja nam. koman- danta Renato (Franc Čehovin).

Franc Čehovin Rado ve pove- dati, da je bila akcija v Ul. Mas- simo d'Azeglio zamišljena kot po- varilo za napad Colliotijeve zlo- činske tolpe na lonjerski bunker. Pri svojem delu se je Komanda

SREČEN EPILOG DOGODKA V SREDIŠČU MESTA

Kako smo reševali torbo dokumentov

Na Ul. M. d'Azeglio po pobegu Greifa, Babiča, Morane in Zvezde

V zvezi s člankom «Gosta kurirska mreža je povezovala vse niti orga- nizacijske strukture KMT», objavlje- nem v «Primorskem dnevniku» z dne 23. t.m., in objavljenem pripovedi Mar- tina Greifa o nesrečnem primeru, ki ga so doživeli tovariši Greif, Babič, Morana in Zvezda na nekem vogal- nem sestanku v Trstu, bi želel na- daljevati poročilo, da osvetlim, kako smo našli torbo» z dokumenti, ki je bila odvržena ob begu četverice.

Tistega dne ob 19.30 je bil v sta- novanju Kovčičevih v Ul. Carducci najavljen sestanek mestnega odbora Zveze slovenske mladine. Člani me- stnega odbora smo se zbrali, da pozdravimo v naši sredi tudi dve tovariši, ki ju je pokrajinski od- bor poslal na delo v Trstu na mesto članov, ki so se morali umakniti iz Trsta, ker jih je «zavohal» izdajalec Leo Harauer. Vsi smo bili že zbrani in smo se spoznali s tovarišicama Bredo (Marijo Mermeljovo) in Zmago, ki sta prišli v Trst. Na sestanku so bili še, poleg mene, Igor Dekleva-Miha, petnajstletni Janko Likar kot pred- stavniki pionirske organizacije, hčerka dr. Kovčiča - Mariola, ki je bila naša gostiteljica, in še drugi, o ka- terih prisotnosti nisem več popolnoma gotov. Nenadoma je ponovno pozvo- nil. Čeprav nisimo pričakovali nikogar, si nisimo belili las, ker je bil Kovčič zobozdravnik in je zvečer še vedno sprejemal stranke. Obisk pa je veljal

Nalogo sva z Jankom sprejela s pridržkom, ker je bilo težko iskati šivanko v senu in celo macka v fak- lju, saj so bili Moranini podatki pre- več skopi. Začela sva iskati pred glavno bolnico in kar na lepe, med- tem ko sva se ozirala na vse strani, polovici ulice zagledala... torbo, ki je bila vsa umazana in odprta. Po- brala sva jo in jo varno nesla v Ul. Carducci, kjer sva jo izročila Morani, ki je še vedno sedela na stolu v dnevnici sobi pri Kovčičevih. Vse tretje ali četrte pripovedoval svo- jo pustolovščino. Ko je torbo pregle- dala, je ugotovila, da ne manjka prav nič in da se je vse dobro ob- steklo, razen nekaj prask, obročene- ga kolena in par svilenih nogavic, ki jih je bilo tedaj tako težko do- biti. Ničnega, niti jaz in Janko, niti o- stali pa nismo pomislili, da bi se bila zadeva lahko zelo slabo konča- la, če ne bi bila naša torba ali pa če bi naju opazili agenti, ki so se prav gotovo potikali v bližini. Še danes ne vem, kako sva z Jankom neopa- zeno iskala z lučjo okrog glavne bo- lnice, kar bi bil lahko opazil vsak ne preveč neumen policist.

Karel Šiškovč

Nalogo sva z Jankom sprejela s pridržkom, ker je bilo težko iskati šivanko v senu in celo macka v fak- lju, saj so bili Moranini podatki pre- več skopi. Začela sva iskati pred glavno bolnico in kar na lepe, med- tem ko sva se ozirala na vse strani, polovici ulice zagledala... torbo, ki je bila vsa umazana in odprta. Po- brala sva jo in jo varno nesla v Ul. Carducci, kjer sva jo izročila Morani, ki je še vedno sedela na stolu v dnevnici sobi pri Kovčičevih. Vse tretje ali četrte pripovedoval svo- jo pustolovščino. Ko je torbo pregle- dala, je ugotovila, da ne manjka prav nič in da se je vse dobro ob- steklo, razen nekaj prask, obročene- ga kolena in par svilenih nogavic, ki jih je bilo tedaj tako težko do- biti. Ničnega, niti jaz in Janko, niti o- stali pa nismo pomislili, da bi se bila zadeva lahko zelo slabo konča- la, če ne bi bila naša torba ali pa če bi naju opazili agenti, ki so se prav gotovo potikali v bližini. Še danes ne vem, kako sva z Jankom neopa- zeno iskala z lučjo okrog glavne bo- lnice, kar bi bil lahko opazil vsak ne preveč neumen policist.

Karel Šiškovč

Nalogo sva z Jankom sprejela s pridržkom, ker je bilo težko iskati šivanko v senu in celo macka v fak- lju, saj so bili Moranini podatki pre- več skopi. Začela sva iskati pred glavno bolnico in kar na lepe, med- tem ko sva se ozirala na vse strani, polovici ulice zagledala... torbo, ki je bila vsa umazana in odprta. Po- brala sva jo in jo varno nesla v Ul. Carducci, kjer sva jo izročila Morani, ki je še vedno sedela na stolu v dnevnici sobi pri Kovčičevih. Vse tretje ali četrte pripovedoval svo- jo pustolovščino. Ko je torbo pregle- dala, je ugotovila, da ne manjka prav nič in da se je vse dobro ob- steklo, razen nekaj prask, obročene- ga kolena in par svilenih nogavic, ki jih je bilo tedaj tako težko do- biti. Ničnega, niti jaz in Janko, niti o- stali pa nismo pomislili, da bi se bila zadeva lahko zelo slabo konča- la, če ne bi bila naša torba ali pa če bi naju opazili agenti, ki so se prav gotovo potikali v bližini. Še danes ne vem, kako sva z Jankom neopa- zeno iskala z lučjo okrog glavne bo- lnice, kar bi bil lahko opazil vsak ne preveč neumen policist.

Karel Šiškovč

Nalogo sva z Jankom sprejela s pridržkom, ker je bilo težko iskati šivanko v senu in celo macka v fak- lju, saj so bili Moranini podatki pre- več skopi. Začela sva iskati pred glavno bolnico in kar na lepe, med- tem ko sva se ozirala na vse strani, polovici ulice zagledala... torbo, ki je bila vsa umazana in odprta. Po- brala sva jo in jo varno nesla v Ul. Carducci, kjer sva jo izročila Morani, ki je še vedno sedela na stolu v dnevnici sobi pri Kovčičevih. Vse tretje ali četrte pripovedoval svo- jo pustolovščino. Ko je torbo pregle- dala, je ugotovila, da ne manjka prav nič in da se je vse dobro ob- steklo, razen nekaj prask, obročene- ga kolena in par svilenih nogavic, ki jih je bilo tedaj tako težko do- biti. Ničnega, niti jaz in Janko, niti o- stali pa nismo pomislili, da bi se bila zadeva lahko zelo slabo konča- la, če ne bi bila naša torba ali pa če bi naju opazili agenti, ki so se prav gotovo potikali v bližini. Še danes ne vem, kako sva z Jankom neopa- zeno iskala z lučjo okrog glavne bo- lnice, kar bi bil lahko opazil vsak ne preveč neumen policist.

Karel Šiškovč

Nalogo sva z Jankom sprejela s pridržkom, ker je bilo težko iskati šivanko v senu in celo macka v fak- lju, saj so bili Moranini podatki pre- več skopi. Začela sva iskati pred glavno bolnico in kar na lepe, med- tem ko sva se ozirala na vse strani, polovici ulice zagledala... torbo, ki je bila vsa umazana in odprta. Po- brala sva jo in jo varno nesla v Ul. Carducci, kjer sva jo izročila Morani, ki je še vedno sedela na stolu v dnevnici sobi pri Kovčičevih. Vse tretje ali četrte pripovedoval svo- jo pustolovščino. Ko je torbo pregle- dala, je ugotovila, da ne manjka prav nič in da se je vse dobro ob- steklo, razen nekaj prask, obročene- ga kolena in par svilenih nogavic, ki jih je bilo tedaj tako težko do- biti. Ničnega, niti jaz in Janko, niti o- stali pa nismo pomislili, da bi se bila zadeva lahko zelo slabo konča- la, če ne bi bila naša torba ali pa če bi naju opazili agenti, ki so se prav gotovo potikali v bližini. Še danes ne vem, kako sva z Jankom neopa- zeno iskala z lučjo okrog glavne bo- lnice, kar bi bil lahko opazil vsak ne preveč neumen policist.

Karel Šiškovč

Nalogo sva z Jankom sprejela s pridržkom, ker je bilo težko iskati šivanko v senu in celo macka v fak- lju, saj so bili Moranini podatki pre- več skopi. Začela sva iskati pred glavno bolnico in kar na lepe, med- tem ko sva se ozirala na vse strani, polovici ulice zagledala... torbo, ki je bila vsa umazana in odprta. Po- brala sva jo in jo varno nesla v Ul. Carducci, kjer sva jo izročila Morani, ki je še vedno sedela na stolu v dnevnici sobi pri Kovčičevih. Vse tretje ali četrte pripovedoval svo- jo pustolovščino. Ko je torbo pregle- dala, je ugotovila, da ne manjka prav nič in da se je vse dobro ob- steklo, razen nekaj prask, obročene- ga kolena in par svilenih nogavic, ki jih je bilo tedaj tako težko do- biti. Ničnega, niti jaz in Janko, niti o- stali pa nismo pomislili, da bi se bila zadeva lahko zelo slabo konča- la, če ne bi bila naša torba ali pa če bi naju opazili agenti, ki so se prav gotovo potikali v bližini. Še danes ne vem, kako sva z Jankom neopa- zeno iskala z lučjo okrog glavne bo- lnice, kar bi bil lahko opazil vsak ne preveč neumen policist.

Karel Šiškovč

Nalogo sva z Jankom sprejela s pridržkom, ker je bilo težko iskati šivanko v senu in celo macka v fak- lju, saj so bili Moranini podatki pre- več skopi. Začela sva iskati pred glavno bolnico in kar na lepe, med- tem ko sva se ozirala na vse strani, polovici ulice zagledala... torbo, ki je bila vsa umazana in odprta. Po- brala sva jo in jo varno nesla v Ul. Carducci, kjer sva jo izročila Morani, ki je še vedno sedela na stolu v dnevnici sobi pri Kovčičevih. Vse tretje ali četrte pripovedoval svo- jo pustolovščino. Ko je torbo pregle- dala, je ugotovila, da ne manjka prav nič in da se je vse dobro ob- steklo, razen nekaj prask, obročene- ga kolena in par svilenih nogavic, ki jih je bilo tedaj tako težko do- biti. Ničnega, niti jaz in Janko, niti o- stali pa nismo pomislili, da bi se bila zadeva lahko zelo slabo konča- la, če ne bi bila naša torba ali pa če bi naju opazili agenti, ki so se prav gotovo potikali v bližini. Še danes ne vem, kako sva z Jankom neopa- zeno iskala z lučjo okrog glavne bo- lnice, kar bi bil lahko opazil vsak ne preveč neumen policist.

Karel Šiškovč

Nalogo sva z Jankom sprejela s pridržkom, ker je bilo težko iskati šivanko v senu in celo macka v fak- lju, saj so bili Moranini podatki pre- več skopi. Začela sva iskati pred glavno bolnico in kar na lepe, med- tem ko sva se ozirala na vse strani, polovici ulice zagledala... torbo, ki je bila vsa umazana in odprta. Po- brala sva jo in jo varno nesla v Ul. Carducci, kjer sva jo izročila Morani, ki je še vedno sedela na stolu v dnevnici sobi pri Kovčičevih. Vse tretje ali četrte pripovedoval svo- jo pustolovščino. Ko je torbo pregle- dala, je ugotovila, da ne manjka prav nič in da se je vse dobro ob- steklo, razen nekaj prask, obročene- ga kolena in par svilenih nogavic, ki jih je bilo tedaj tako težko do- biti. Ničnega, niti jaz in Janko, niti o- stali pa nismo pomislili, da bi se bila zadeva lahko zelo slabo konča- la, če ne bi bila naša torba ali pa če bi naju opazili agenti, ki so se prav gotovo potikali v bližini. Še danes ne vem, kako sva z Jankom neopa- zeno iskala z lučjo okrog glavne bo- lnice, kar bi bil lahko opazil vsak ne preveč neumen policist.

Karel Šiškovč

Nalogo sva z Jankom sprejela s pridržkom, ker je bilo težko iskati šivanko v senu in celo macka v fak- lju, saj so bili Moranini podatki pre- več skopi. Začela sva iskati pred glavno bolnico in kar na lepe, med- tem ko sva se ozirala na vse strani, polovici ulice zagledala... torbo, ki je bila vsa umazana in odprta. Po- brala sva jo in jo varno nesla v Ul. Carducci, kjer sva jo izročila Morani, ki je še vedno sedela na st

(Nadaljevanje sledi)

Vesele velikonočne praznike želijo...

VELOX Sarl
IMPORT - EXPORT RAPPRESENTANZE

Ekskluzivna glavna zaloga:

Naravna mineralna voda: **RADENSKA** in **ROGAŠKA**

Ustekleničena **ISTRSKA**, **BRISKA** in **DALMATINSKA VINA** — **KRAŠKI PRŠUT**

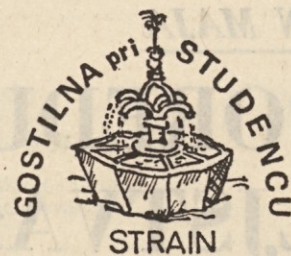
Pivo: **PUNTINGAM** in **REININGHAUS** — **GRAZ** (Avstrija)

34133 TRST
Ulica Rismondo 9
Tel. 761-884 — 761-819

BOGATA ZALOGA PLOŠČIC
IN SANITARNEGA MATERIALA

Angelo Rolich

NABREŽINA 128/a — tel. 200-371; 200-204

Dolina št. 40

tel. 228116

Posebna postrežba ob slavnostnih priložnostih: poroke, rojstva, godovi, birne in druge slavnosti. — Možnost prenočitve. — Izbrana jedila in pijače.

Ob petkih zaprto.

Vsem vesele veliko noč

TRGOVINA JESTVIN

JOSIP ŠKABAR

OPČINE

NARODNA 42 - TEL. 211-026

ZALOGA GRADBENEGA MATERIALA

ČELESTE DANEU

OPČINE, Narodna 77 — tel. 211-034

RADIO - TV - ELEKTROGOSPODINJSKI STROJI
PRODAJALNA IN POPRAVILA

BRUNO BRESCIANI

OPČINE, Narodna 47 — tel. 211-711

GOSTILNA

GRGIČ

PADRIČE 36 — tel. 226-112

BAR

KARLO GUŠTIN

PADRIČE 7 — tel. 226-136

MESNICA

KJUDER

RICMANJE 10

TOBAKARNA

ŽERJAL

RICMANJE 24

GIOVANNI MANZIN

«L'ARTIGIANALE»

SKLADIŠČE NA DEBELO

ŠUNKI - SUHO MESO - SIR IN JESTVINE

Telefon št. 231-782
Tel. (dom) 751-060

PREBENEK 13
DOLINA 41

NOVA RIBARNICA

SILVESTER KOREN

BOLJUNEC 47 — tel. 228-551

ZALOGA GRADBENEGA MATERIALA

ALDO MAURI

BOLJUNEC 340 — tel. 228-166

SUPERMARKET

DOMIO

G. Jež

DOMJO 157
TEL. 826-541

EMPOR MARKETMETAL

lastnik

JOSIP DERGANČ

DOMJO 89 — tel. 820-191

TRISPAN

želi svojim
odjemalcem
vesele
velikonočne praznike

VSE ZA KMETIJSTVO IN VRTNARSTVO - STROJI VSEH VRST
KMETIJSKA ZADRUGA - TRST

z o. j.

SEDEŽ: Trst, Ulica Foscolo 1
Tel. 794-386

POSLOVALNICA: Trst, Ul. Flavio 62 — Tel. 812-397
Milje, Trg Curjel 3 — Tel. 272-494
(pri avtobusni postaji)

S. A. C. A. T.
S. N. C.

IMPORT — EXPORT

NADOMESTNI DELI ZA AVTOMOBILE

TRST, Ul. S. Francesco 38 — Tel. 794-532 — 795-511
Telex: 46272 SACAT

PRODAJALNE: Ul. S. Francesco 38 — Tel. 772-002 — 794-306
Ul. Donizetti 5 — Tel. 30-229

Vsem vesele praznike

MALLARDI & Co.

Mednarodni prevozi

TRST, Ul. Roma 15 — Tel. 37-823, 36-370, 61-082
Telex: 46-078 MALLSPED

VSE CARINSKE OPERACIJE — VKRČAVANJE —
IZKRČAVANJE — KONTROLA BLAGA

Vsem poslovnim prijateljem vesele praznike

AGRARIA

SILVANO MOČILNIK

TRST — ULICA UDINE 18 — TELEFON 418-878

ZALOGA VINA IN LIKERJEV

MIRAN KURET

TRST, Riva Gulli 1/E — Tel. 60-948

UVOZ — IZVOZ — PREDSTAVNIŠTVA

FRANC BERGINČ

TRST, Ul. Gattari 5/III — Tel. 796-941

GOSTILNA

OSTROUŠKA

TRST — Ulica S. Nicolò 1

Telefon 37-918

ELEKTROMEHANIČNA DELAVNICA

ROJC · ROICI

TRST — ULICA GIULIA 28 — TELEFON 796-742

BIFF

«PRI JOŽKOTU» (FIGOVEC)

TRST, Ul. Ghenga 3 — tel. 24-780

BAR IN KONFEKCIJE

GRGIČ GREGORETTI

FERNETIČI 13 — tel. 211-966

HOTEL — RESTAURANT

GOMIZEL

FERNETIČI 3 — tel. 211-797

Želi cenjenim gostom vesele velikonočne praznike

METALMINERARIA
IMPORT EXPORT

ZASTOPSTVA

Tel. 61-227

želi poslovnim partnerjem, prijateljem in znancem
vesele velikonočne praznike

CVETLIČARNA

SAVINA

TRST, Ul. dell'Istria 10
tel. 755-590

MIZARSKA DELAVNICA

MILAN KOVAČIČ

TRST
Ul. Cunicoli 13 — tel. 726-212

GOSTILNA

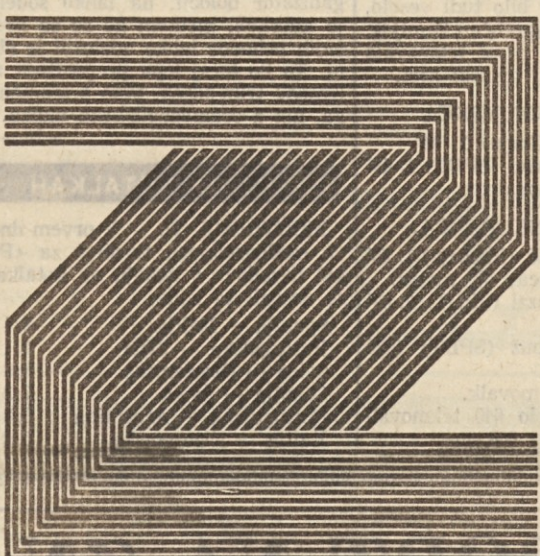
MARIO PAVLETIČ

BORŠT 29 — tel. 228-152

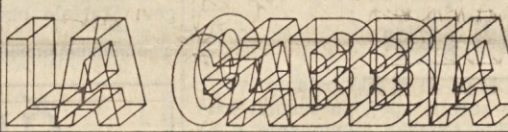
HOTEL RESTAURANT TOURING

lastnik **ALOJZ SABA**

PESEK 54 — tel. 226-100

LA GABBIA - VIALE XX SETTEMBRE, 36 - TEL. 793910

ULICA SETTEFONTANE, 62 — TEL. 772731 — TRST

ZERIAL

KORZO ITALIA — ULICA S. LAZZARO — TEL. 37838

ZERIAL

ULICA MADONNINA, 18 — TELEFON 794064

ZERIAL

SALVARANI — UL. S. FRANCESCO, 11 — TEL. 69220

RESTAVRACIJA

«Locanda
MARIO»

DRAGA 22
tel. 228-137

Vse kraške
specialitete in
divjačina

BAR

LORENZI (LAVRENČIČ)
ZVONKO IN SONJA

LONJER 330 — tel. 910-047

GOSTILNA

GELMO

Str. di Fiume 412 (Kafinara)
Tel. 790-918

GOSTILNA

GASPERUT

JEZERO — tel. 228-212

GOSTILNA

FRANC GUŠTINČIČ

JEZERO 7
Tel. 228-413

ZALOGA GRADBENEGA MATERIALA IN KURIVA

KARLO ČOK

LONJER 236 — tel. 910-124

TRGOVINA JESTVIN

ALBERT GHEZ

LONJERSKA — CESTA 168

TRGOVINA JESTVIN

ALEKSANDER
in **EMIL HROVATIN**

LONJER 269

TRGOVINA JESTVIN

ANTON ŠVARA

KATINARA, Str. di Fiume 553

TRGOVINA JESTVIN

KOS

MAČKOLJE 25
Tel. 23-17-40

GOSTILNA

TUL

MAČKOLJE 106
Tel. 231-744

GOSTILNA

JOŽEFA ČEFUTA

DOMJO 36

TRGOVINA JESTVIN

CELESTIN MALALAN

DOMJO 84